Selkeästi 2

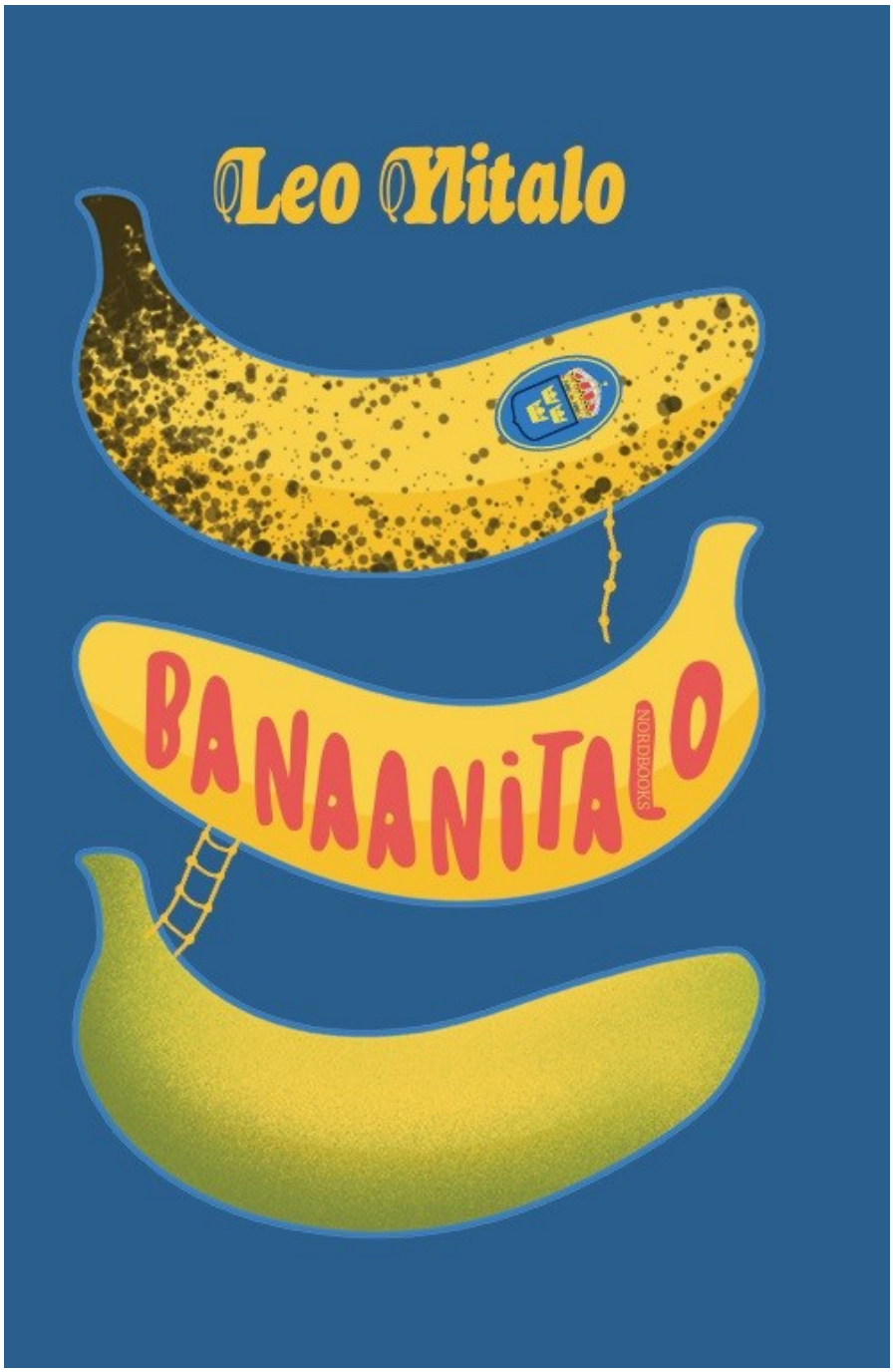

Tehtäväpaketti Leo Ylitalon
Banaanitalo-romaanin selkoversioon

Selkeästi 2

Tehtäväpaketti Leo Ylitalon
Banaanitalo-romaanin selkoversioon

Stockholms universitet

Tämä opetusmateriaali on osa Ruotsin hallituksen rahoittamaa hanketta, ja se on tarkoitettu ruotsinsuomalaisen helpolle suomen kielelle mukautetun kirjallisuuden opetukseen. Hankkeen toteutuksesta on vastannut Tukholman yliopiston suomen osasto.

MATERIAALITYÖRYHMÄ: Silja Vuorikuru, Sirkku Latomaa, Hanna Männikkölahti, Outi Oja, Karoliina Möttönen
TOIMITUS: Silja Vuorikuru, Karoliina Möttönen ja Outi Oja
ULKOASU JA TAITTO: Karoliina Möttönen ja Outi Oja
KUVAT: s. 11, 21, 25, 31, 35, 46 ja 67 Ina Majaniemi
KANNEN KUVITUS: Hannele Harald

Tämä opetusmateriaali on lisensoitu Creative Commons CC BY-NC *Nimeä-EiKaupallinen 4.0 Kansainvälinen* -käyttöluvalla. Tarkastele käyttölupaa https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/.

Käyttölupa ei kata seuraavia kuvia ja tekstejä: kansi © Hannele Harald; s. 11, 21, 25, 31, 35, 46 ja 67 © Ina Majaniemi; s. 16 © Seppo Poutanen.

Sivun 17 laululista on tehty alkuperäisteoksen pohjalta ja sisältää siksi useampia lauluja kuin selkomukautettu romaani.

TIEDUSTELUT
Tukholman yliopisto, suomen osasto
studierektor@finska.su.se

1. painos, 2025
Stockholm Studies in Finnish Language and Literature 17

ISSN 0346-7392
ISBN 978-91-89107-51-9

SISÄLLYS

LUKIJALLE ... 4

Tietoa hankkeesta ... 4

Information om projektet ... 5

Information about the project ... 6

Tietoa hankkeesta (selkokielellä) ... 7

Ohjeita opettajalle ja opetusmateriaalin käyttäjälle ... 8

Opetusmateriaalin tehtävät ja niissä harjoiteltavat taidot ... 9

TERVETULOA BANAANITALOON ... 10

Ruotsinsuomalaiset ennen ja nyt ... 10

Tietoa Leo Ylitalon romaanista *Banaanitalo* ... 15

Musiikkia *Banaanitalosta* ... 17

SINISET TEHTÄVÄT ... 18

Monivalintatehtävät ... 18

Sisältökysymykset ... 29

KELTAISET TEHTÄVÄT ... 30

Kontekstoivat tehtävät ... 30

Kysymyksiä ruotsinsuomalaisuudesta ... 30

Banaanitalon taustaa ... 31

Banaanitalon takakansiteksti ja kansi ... 32

Avoimet tehtävät ... 33

PUNAISET TEHTÄVÄT ... 47

Genretehtävät ... 47

Uutinen ... 47

Mitä tapahtui vuonna 1977? ... 49

Mielipiteen sanominen ja perustelu ... 51

Levyraati ... 55

Sanastotehtävät ... 56

Ruotsinsuomalaisia sanoja ... 56

Alias ... 57

Millainen Banaanitalo on? ... 58

Työtodistus ... 59

Tiedonhakutehtävät ... 60

Arkkitehtuuria ... 60

Ruotsinsuomalaisten oikeudet ja ruotsinsuomalainen toiminta ... 61

RUSKEAT TEHTÄVÄT ... 62

Lukupiirin tapaamiskerrat ... 62

Mielipidetehtävät ... 64

Keskustelua esseestä ... 64

Keskustelua musiikista ... 67

TEHTÄVIEN VASTAUKSET ... 68

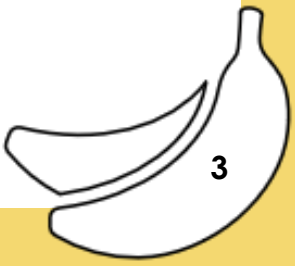

LUKIJALLE

Tietoa hankkeesta

Tukholman yliopiston suomen osasto sai vuosina 2022–2024 Ruotsin hallitukselta erityisrahoitusta, jonka tarkoitus oli tukea ja kehittää kansallisen vähemmistökielen suomen revitalisaation ja kielen säilymisen eteen tehtävää työtä. Yksi tavoite oli laatia ruotsinsuomalaisille opiskelijoille ja koululaisille sekä ruotsinsuomalaiselle kansalliselle vähemmistölle opetusmateriaalia ruotsinsuomalaisesta kirjallisuudesta. Suomen osasto suunnitteli hankkeen, jossa kolme ruotsinsuomalaista romaania mukautettiin helpolle suomen kielelle ja jossa laadittiin näihin teoksiin pohjautuva opetusmateriaali.

Projekti alkoi vuoden 2022 lopussa, ja projektissa mukautettiin seuraavat romaanit: Leo Ylitalon *Banaanitalo* (2017), Milka Hakkaraisen *Ei verta rantaa rakkaampaa* (2021) ja Asko Sahlbergin *Yö nielee päivät* (2014). *Banaanitalo* ja *Ei verta rantaa rakkaampaa* mukautettiin selkokielelle. *Yö nielee päivät* mukautettiin helpolle suomen kielelle siten, että kirja sopii erityisesti suomen kieltä pidempään opiskelleille.

Mukauttajiksi suomen osasto sai kokeneet ammattilaiset Suomesta: Hanna Männikkölahden, Sirkku Latomaan ja Silja Vuorikurun. Kuvittaja Ina Majaniemi on vastannut sekä opetusmateriaalin että romaanien kuvituksesta. Silja Vuorikuru on ollut vastuussa opetusmateriaalin kehittämisestä yhdessä Tukholman yliopiston suomen osaston kanssa, jossa projektia on johtanut suomen lehtori Outi Oja. Oppimateriaalin on taittanut väitöskirjatutkija Karoliina Möttönen.

INFORMATION OM PROJEKTET

Avdelningen för finska vid Stockholms universitet fick särskild finansiering från den svenska regeringen under åren 2022–2024 för att stärka och utveckla arbetet med revitalisering och bevarandet av det nationella minoritetsspråket finska. Ett av målen var att skapa undervisningsmaterial om sverigefinsk litteratur för sverigefinska studenter och elever samt för den sverigefinska nationella minoriteten i allmänhet. Avdelningen för finska planerade ett projekt där tre sverigefinska romaner bearbetades till lättläst finska och där undervisningsmaterial baserat på dessa lättlästa romaner utvecklades.

Projektet startade i slutet av 2022, och de bearbetade sverigefinska romanerna inkluderar följande: Leo Ylitalos *Banaanitalo* (2017), Milka Hakkarainens *Ei verta rantaa rakkaampaa* (2021) och Asko Sahlbergs *Yö nielee päivät* (2014). Av dessa är de bearbetade versionerna av *Banaanitalo* och *Ei verta rantaa rakkaampaa* mer lättlästa, medan *Yö nielee päivät* lämpar sig väl för läsare som studerat finska längre.

Erfarna experter från Finland anlitades av Avdelningen för finska för att utföra dessa bearbetningar till lättläst finska: Hanna Männikkölahti, Sirkku Latomaa och Silja Vuorikuru. Illustratören Ina Majaniemi har ansvarat för illustrationerna både i undervisningsmaterialet och i romanerna. Silja Vuorikuru har haft ansvar för utvecklingen av undervisningsmaterialet tillsammans med Avdelningen för finska vid Stockholms universitet med lektor i finska Outi Oja som projektets ledare och doktorand Karoliina Möttönen.

INFORMATION ABOUT THE PROJECT

The Section for Finnish at Stockholm university received special funding from the Swedish government for the period 2022–2024 for strengthening and developing the work with revitalization and maintenance of the national minority language Finnish. One of the aims was to create educational material about Sweden Finnish literature for Sweden Finnish students and pupils, as well as for the national Sweden Finnish minority in general. The Section for Finnish planned a project to adapt three Sweden Finnish novels into easy Finnish and develop educational material based on these novels.

The project started at the end of 2022, and the adapted Sweden Finnish novels include the following: Leo Ylitalo's *Banaanitalo* (2017), Milka Hakkarainen's *Ei verta rantaa rakkaampaa* (2021), and Asko Sahlberg's *Yö nielee päivät* (2014). Of these adaptations, *Banaanitalo* and *Ei verta rantaa rakkaampaa* are easier to read, while *Yö nielee päivät* is suitable for readers who have studied Finnish for a longer time.

Experienced professionals from Finland were hired by the Section for Finnish to adapt the novels to easy Finnish: Hanna Männikkölahti, Sirkku Latomaa, and Silja Vuorikuru. The illustrator Ina Majaniemi has been in charge of the illustrations in both the educational material and the novels. Silja Vuorikuru has been responsible for the educational material in collaboration with the Section for Finnish at Stockholm university, with lecturer Outi Oja as the project leader and PhD student Karoliina Möttönen.

TIETOA HANKKEESTA (SELKOKIELELLÄ)

Tukholman yliopiston suomen osasto
sai erityisrahoitusta Ruotsin hallitukselta
vuosina 2022–2024.
Erityisrahoituksella oli tarkoitus
tukea ja kehittää työtä,
jota tehdään suomen kielen säilymisen vuoksi.
Suomen kieli on kansallinen vähemmistökieli,
jonka säilymiseksi tehdään tietoisesti työtä.
Tukholman yliopiston suomen osasto
suunnitteli rahoituksen turvin hankkeen,
jossa kolme ruotsinsuomalaista romaania
mukautettiin helpolle suomen kielelle.

Projektissa mukautettiin seuraavat romaanit:
Leo Ylitalon *Banaanitalo* (2017),
Milka Hakkaraisen *Ei verta rantaa rakkaampaa* (2021)
ja Asko Sahlbergin *Yö nielee päivät* (2014).

Banaanitalo ja *Ei verta rantaa rakkaampaa* mukautettiin selkokielelle.
Yö nielee päivät mukautettiin helpolle suomen kielelle.
Yö nielee päivät on siis vaikeampi
kuin nämä kaksi muuta kirjaa.
Se sopii lukijoille,
jotka ovat opiskelleet suomen kieltä jo kauan.
Mukauttajina toimivat
Hanna Männikkölahti, Sirkku Latomaa ja Silja Vuorikuru.

Hankkeen aikana laadittiin myös tämä opetusmateriaali,
joka liittyy näihin teoksiin.
Opetusmateriaali on suunnattu
ruotsinsuomalaisille opiskelijoille ja koululaisille
sekä ylipäätään ruotsinsuomalaiselle kansalliselle vähemmistölle.

Opetusmateriaalin kehittämisestä vastasi Silja Vuorikuru
yhdessä Tukholman yliopiston suomen osaston kanssa.
Projektia johti suomen lehtori Outi Oja.
Myös väitöskirjatutkija Karoliina Möttönen laati tehtäviä
ja taittoi oppimateriaalin.
Kuvittaja Ina Majaniemi
teki kuvituksen sekä romaaneihin että opetusmateriaaliin.

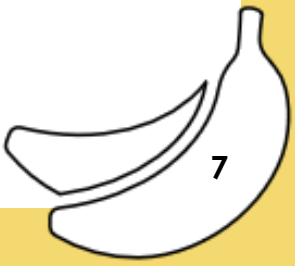

Ohjeita opettajalle ja oppimateriaalin käyttäjälle

Tämä opetusmateriaali sopii käytettäväksi
esimerkiksi kouluissa ja lukupiireissä.
Opetusmateriaalia voi käyttää myös itsenäisesti,
selkomukautuksen lukemisen ja ymmärtämisen tukena.

Helpoimmat tehtävät on sijoitettu opetusmateriaalin alkuun.
Tehtävät ja niiden kieli muuttuvat vaikeammiksi vähitellen.
Tehtävien vaikeusaste on merkitty värikoodeilla.
Siniset tehtävät ovat helpoimpia,
keltaiset hieman vaativampia,
ja punaiset tehtävät ovat kaikkein vaikeimpia.
Ruskeat tehtävät ovat tehtäviä,
jotka sopivat erityisen hyvin lukupiireihin.

Opetusmateriaaliin sisältyy erityyppisiä tehtäviä:
esimerkiksi monivalintatehtäviä,
avoimia tehtäviä
ja soveltavia tehtäviä.
Tehtävät vahvistavat monia kielen oppimisen taitoja,
kuten kommunikointia ja kirjoittamista.
Mukana on tehtäviä,
jotka harjaannuttavat
esimerkiksi tiedonhakuun ja mielipiteen ilmaisuun
sekä kehittävät ruotsinsuomalaisen kulttuurin tuntemusta.

Osa tehtävistä sopii itsenäiseen työskentelyyn,
osa pari- tai ryhmätöihin.
Löydät seuraavan sivun taulukosta
eri tehtävissä harjoiteltavat taidot
ja tiedon siitä,
millaiseen työskentelyyn ne sopivat.

Tehtävien oikeat vastaukset
ovat opetusmateriaalin lopussa.

OPETUSMATERIAALIN TEHTÄVÄT JA NIISSÄ HARJOITELTAVAT TAIDOT

		TEHTÄVÄSSÄ HARJOITELTAVAT TAIDOT								SOVELTUU TEHTÄVÄKSI			
SIVU	TEHTÄVÄ	Vuorovaikutus	Luetunymmärtäminen	Suullinen ilmaisu	Sanasto	Genrekirjoittaminen	Tiedonhaku	Ruotsinsuomalainen kulttuuri	Kääntäminen	Itsenäisesti	Parin kanssa	Opettajajohtoisesti	Lukupiirissä
18	Monivalintatehtävät		•							•			
29	Sisältökysymykset		•							•			
30	Kysymyksiä ruotsinsuomalaisuudesta		•					•		•			
31	*Banaanitalon* taustaa		•							•			
32	*Banaanitalon* takakansiteksti ja kansi		•							•			
33	Avoimet tehtävät	•	•	•		•	•		•	•	•		
47	Uutinen		•			•				•			
49	Mitä tapahtui vuonna 1977?		•							•			
51	Mielipiteen esittäminen ja perustelu		•		•	•				•			
55	Levyraati	•		•								•	•
56	Ruotsinsuomalaisia sanoja				•			•	•	•	•		
57	Alias	•		•	•						•		
58	Millainen Banaanitalo on?		•		•					•	•	•	•
59	Työtodistus				•	•			•	•			
60	Arkkitehtuuria						•			•	•		
61	Ruotsinsuomalaisten oikeudet ja ruotsinsuomalainen toiminta	•		•			•	•		•		•	

TERVETULOA BANAANITALOON

Seuraavat tekstit auttavat sinua tutustumaan *Banaanitalo*-romaaniin, sen taustaan ja kirjailijaan. Teksteihin liittyvät tehtävät löydät sivuilta 30–31.

Ruotsinsuomalaiset ennen ja nyt

Suomalaisilla ja ruotsalaisilla on pitkä yhteinen historia,
joka ulottuu satojen vuosien taakse.
Suomi oli osa Ruotsin valtakuntaa yli 600 vuotta,
vuodesta 1150 vuoteen 1809.
Tuolloin maiden välille muodostui tiiviit siteet.
Yhteisen historian aikana
maiden välillä oli myös merkittävää muuttoliikettä.
Tämä loi perustan nykyiselle ruotsinsuomalaiselle vähemmistölle.

Metsäsuomalaiset ja sotalapset ovat kaksi merkittävää ryhmää
ruotsinsuomalaisten varhaisessa historiassa.

Metsäsuomalaiset olivat suomalaisia,
jotka muuttivat 1500- ja 1600-luvuilla
Savosta ja Pohjois-Hämeestä
Keski-Ruotsin metsäalueille.
He säilyttivät pitkään suomalaiset juurensa ja kulttuurinsa.

Toinen iso muuttajaryhmä olivat sotalapset.
Toisen maailmansodan aikana
noin 70 000 suomalaislasta lähetettiin turvaan Ruotsiin.
Monet heistä palasivat Suomeen sodan jälkeen,
mutta osa jäi pysyvästi Ruotsiin.

Viimeisin suuri suomalaisten muuttoaalto toteutui
toisen maailmansodan jälkeen.
1960- ja 1970-luvuilla
Suomesta muutti paljon ihmisiä Ruotsiin.
Monet muuttivat siksi,
että Suomesta oli vaikeaa löytää työtä,
etenkin syrjäseudulla.
Ruotsissa työpaikkoja oli paljon enemmän,
ja myös palkat olivat usein paremmat.

Joinain vuosina
Suomesta Ruotsiin lähti niin paljon ihmisiä,
että Suomessa vallitsi muuttotappio.
Suomen väestön määrä toisin sanoen laski sen vuoksi,
että niin monet ihmiset muuttivat maasta pois,
eikä Suomeen muuttanut tarpeeksi uusia asukkaita.

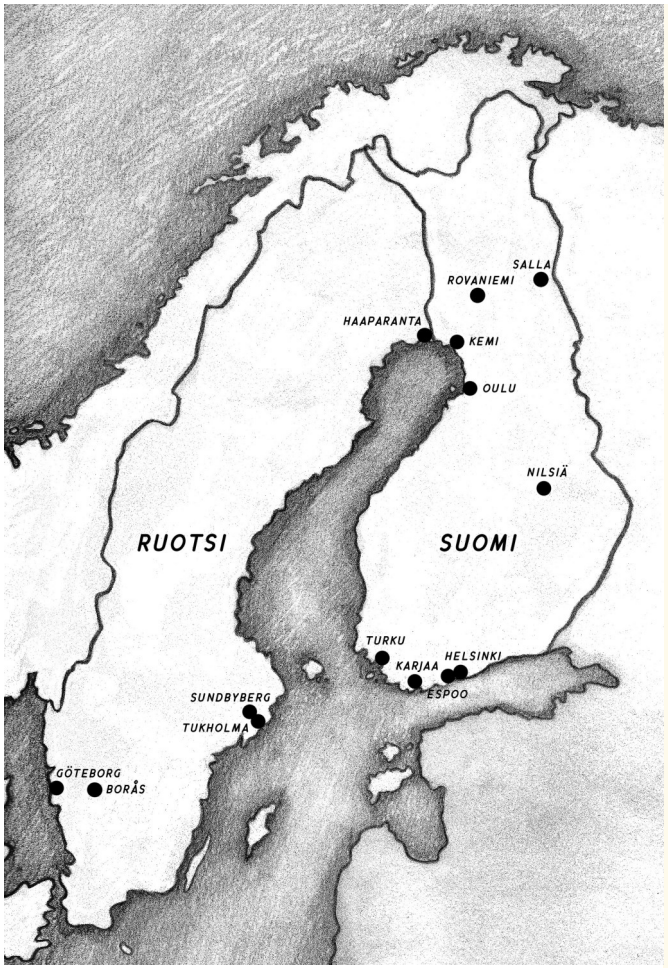

"GÖTEBORG ON SALLAN SUURIN KYLÄ"

Suurimman muuttoaallon aikaan
Suomen Lapista lähti Ruotsiin
kymmeniätuhansia ihmisiä.
Joistakin kunnista
muuttoliike oli erityisen suurta.

Itä-Lapissa sijaitsevan Sallan asukkaista
lähes puolet muutti
1960- ja 70-luvulla länsinaapuriin.
Monet heistä päätyivät Göteborgiin,
ja kaupunkia kutsuttiin leikillisesti
Sallan suurimmaksi kyläksi.

Professori Hanna Snellman on tehnyt
muuttajien kokemuksista tutkimuksen
Sallan suurin kylä, Göteborg,
joka julkaistiin 2000-luvun alussa.

Karttaan on merkitty
Sallan lisäksi ne paikkakunnat,
jotka mainitaan *Banaanitalo*-romaanissa.

1960- ja 1970-luvuilla
useat suomalaiset työskentelivät Ruotsissa
teollisuuden palveluksessa, kuten erilaisissa tehtaissa.
Maraboun suklaatehdas Sundbybergissä
ja Volvon tehtaat Göteborgissa
olivat monien
suomalaisten ja muiden maahanmuuttajien työpaikkoja.
Useat ruotsinsuomalaiset olivat ahkeria työntekijöitä,
jotka rakensivat ruotsalaista yhteiskuntaa.

Ruotsinsuomalaiset olivat yhteisöllisiä.
He perustivat eri paikkakunnille
omia järjestöjään, kuten esimerkiksi Suomi-seuroja.
Suomi-seurat järjestivät muun muassa suomalaisia tansseja.
Tällä tavoin ruotsinsuomalaiset tapasivat toisiaan
ja tutustuivat toisiinsa paremmin.

Vain harvat suomalaiset osasivat ruotsin kieltä
siinä vaiheessa, kun he muuttivat Ruotsiin.
Koska ruotsalaisella yhteiskunnalla
ei tuohon aikaan ollut kokemusta
maahanmuuttajien integroimisesta,
ruotsinsuomalaiset ja muut maahanmuuttajat
muuttivat usein samoille asuinalueille.
Kieltä oli vaikeaa oppia,
koska ei ollut luontevia tilaisuuksia käyttää sitä.
Siksi joidenkin
ensimmäisen polven ruotsinsuomalaisten
ruotsin kielen taito jäi vähäiseksi.

Toisaalta ruotsalaisessa yhteiskunnassa ajateltiin,
että ruotsi on Ruotsin pääkieli.
Monille ruotsinsuomalaisille ja muille maahanmuuttajille sanottiin,
että heidän täytyy puhua ruotsia lapsilleen,
vaikka se ei ollut heidän äidinkielensä.

Toisen maailmansodan jälkeen ruotsalaiset
eivät olleet vielä tottuneet maahanmuuttoon.
Ei ole ihme, että monet maahanmuuttajat kokivat syrjintää.
Esimerkiksi ruotsinsuomalaisiin liitettiin negatiivisia stereotypioita,
kuten runsas alkoholinkäyttö ja järjestyshäiriöt.
Ruotsinsuomalaisista käytettiin joskus myös haukkumanimiä,
kuten ”finnjävel”.

Myös suomen kielen asema Ruotsissa
on vaihdellut eri aikoina.
1970-luvun lopussa Ruotsin laki
velvoitti kunnat järjestämään oman äidinkielen opetusta.
Silloin myös perustettiin
ensimmäisiä suomenkielisiä luokkia Ruotsin kouluihin.
1980-luvulla suomenkielisten luokkien määrä kasvoi.
Enimmillään näitä luokkia oli lähes 500.
Kaikilla ei kuitenkaan ollut mahdollisuutta
opiskella suomenkielisissä luokissa,
ja monille lapsille ruotsista tuli vahvin kieli.

Vähemmistökieliin ja monikielisyyteen
suhtauduttiin pitkään negatiivisesti.
Tämän vuoksi myös suomen kielen käyttöön liittyi häpeää.
Suomen kielen asema oli heikko.

1990-luvulla suomenkielisten luokkien määrä kouluissa
alkoi vähentyä.
Tämä on johtanut osaltaan siihen,
että monet kolmannen polven ruotsinsuomalaiset
eivät osaa suomea.
Koska suomen kieltä ei ole tuettu yhteisön kielenä,
useimmat kolmannen sukupolven ruotsinsuomalaiset
eivät enää osaa sitä.
Monissa suvuissa suomen kieli on jäänyt
isovanhempien kieleksi.

2000-luvulla ruotsinsuomalaisista tuli Ruotsin kansallinen vähemmistö,
ja nykyään suomen kieli on Ruotsissa kansallinen vähemmistökieli.
Tämä tarkoittaa,
että laki turvaa ruotsinsuomalaisten,
suomen kielen ja ruotsinsuomalaisen kulttuurin asemaa Ruotsissa.
Yhteiskunnan tulee edistää erityisesti
lasten identiteetin kehittymistä ja vähemmistökielen käyttöä.

Ruotsinsuomalaisten elämää ja ruotsinsuomalaista kulttuuria
kuvataan monissa romaaneissa.
Tällaisia romaaneja ovat esimerkiksi
Leo Ylitalon *Banaanitalo*,
Milka Hakkaraisen *Ei verta rantaa rakkaampaa*
ja Asko Sahlbergin *Yö nielee päivät*.
Muita tunnettuja ruotsinsuomalaisia kirjailijoita ovat esimerkiksi
Susanna Alakoski, Eija Hetekivi Olsson ja Antti Jalava.
Jotkut ruotsinsuomalaiset kirjailijat kirjoittavat ruotsiksi,
toiset taas suomeksi.
Monikielisyys on tärkeä osa ruotsinsuomalaisuutta.

Tietoa Leo Ylitalon romaanista *Banaanitalo*

Leo Ylitalon romaani *Banaanitalo*
kertoo suomalaisten nuorten aikuisten elämästä Ruotsissa
vuonna 1977.
Monet heistä työskentelevät Maraboun suklaatehtaassa,
joka sijaitsee Sundbybergissä, Tukholman lähellä.
Tehdas on vuokrannut työntekijöille asuntoja talosta,
jota kutsutaan Banaanitaloksi,
koska talo on kaaren muotoinen.
Suuri osa romaanin henkilöistä asuu Banaanitalossa.

Romaanin tapahtumat ovat kuvitteellisia,
mutta Banaanitalo on myös oikea talo Sundbybergissä.
Lisäksi romaanissa kerrotaan
Maraboun suklaatehtaan historiasta ja toiminnasta
tavalla, joka on historiallisesti todenmukainen.
Maraboun tehtaan historia
alkaa jo 1800-luvun lopulta.
Norjalainen kauppias Johan Throne Holst
osti silloin Freian suklaatehtaan,
joka sijaitsi Christianiassa, Norjassa.
Hän muutti suklaatehtaan moderniksi työpaikaksi,
jonne tuli paljon uusia työntekijöitä.

Vuonna 1916 Freian suklaatehdas perusti tytäryhtiön Ruotsiin.
Tytäryhtiön nimeksi tuli Marabou.
Marabou sai nimensä marabou-haikaran mukaan,
ja myös suklaapaketteihin lisättiin haikaran kuva.
Marabou alkoi tuottaa suklaata vuonna 1919.
Maraboun tehdas rakennettiin Sundbybergiin,
lähelle Tukholmaa.

Banaanitalo-romaanin kirjoittaja Leo Ylitalo
on ruotsinsuomalainen kirjailija,
joka asuu Göteborgissa.
Hän on syntynyt vuonna 1950.
Hänen syntymäpaikkansa on Kuivaniemi,
joka sijaitsee Oulun lähellä, Pohjois-Pohjanmaalla.

Ylitalo muutti Ruotsiin ensimmäistä kertaa vuonna 1970.
Hän työskenteli tuolloin vähän aikaa
Volvon Torslandan kuorma-autotehtaalla Göteborgissa.
Hän kuitenkin palasi vielä Suomeen,
koska hän opiskeli lukiossa.
Pysyvästi Ylitalo muutti Göteborgiin vuonna 1972.

Vuonna 1977 Ylitalo muutti Göteborgista Sundbybergiin.
Tuolloin hän työskenteli Maraboun tehtaassa
ja asui Banaanitalossa.
Hän toisin sanoen tunsi hyvin sitä arkea,
jota *Banaanitalo*-romaani kuvaa.

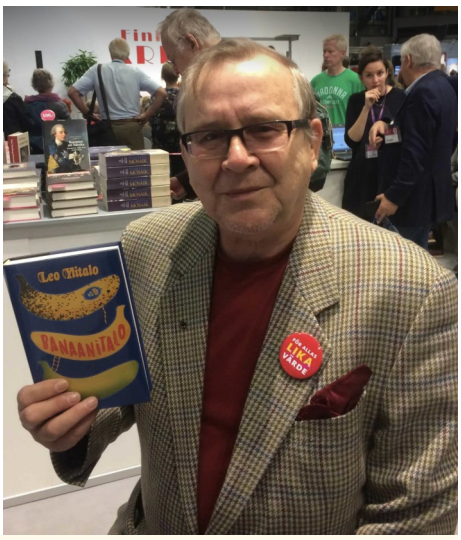

Leo Ylitalo Göteborgin kirjamessuilla 2017.
Messujen teemana oli Suomi 100 vuotta.

Myöhemmin Ylitalo opiskeli Göteborgin yliopistossa
opettajaksi ja filosofian maisteriksi.
Hän työskenteli opettajana Göteborgissa
yli 30 vuoden ajan.
2000-luvulla hän toimi myös
kulttuurilehti *Sheriffin* toimituskunnassa.
Kirjailijaksi Ylitalo ryhtyi vasta 2010-luvulla.

Ylitalon esikoisteos on romaani,
jonka nimi on *Sururisti*.
Se ilmestyi vuonna 2016.
Tämä romaani ei kuvaa Ruotsia,
vaan se sijoittuu Suomeen, Pohjois-Pohjanmaalle.
Sururisti on nuoren miehen kehitysromaani.

Ruotsinsuomalaisten siirtolaisten elämää
Ylitalo kuvaa romaaneissaan *Banaanitalo* (2017),
Kuningattaren kellonsoittaja (2019)
ja *Hyvästi häpeä* (2021).
2020-luvulla Ylitalo on julkaissut myös romaanit
Niin katosi päivä (2023) ja *Syrjäytyneet* (2024).

Erityisesti jotkin *Banaanitalon* tapahtumat
pohjautuvat Ylitalon omiin kokemuksiin.
Kirja on siis osittain omaelämäkerrallinen.

Musiikkia *Banaanitalosta*

Summer Night City ABBA	*The Day Before You Came* ABBA
Marja-Leena Taisto Tammi	*Puhelinlangat laulaa* Katri Helena
Viidestoista yö Juice Leskinen	*Take A Chance On Me* ABBA
Cecilia Simon & Garfunkel	*Midnattstango* Lars Lönndahl
Yö kerran unhoa annoit Olavi Virta	*Those Were the Days* Mary Hopkin
Lyckliga gatan Anna-Lena Löfgren	*Dancing Queen* ABBA
Yes Sir, I Can Boogie Baccara	*Chiquitita* ABBA
Sorry, I'm a Lady Baccara	*Illan kaunein tyttö* Taisto Tammi
Sånt är livet Anita Lindblom	*Serenadi hetekalle* Veikko Lavi
Tango Jalousie Arja Saijonmaa	*Som en gummiboll kommer jag tillbaks till dej* M.A. Numminen och hans nyfolkliga allmogeorkester
It Only Happens Every Time Monica Zetterlund, The Thad Jones – Mel Lewis Orchestra	*Erottamattomat* Esko Rahkonen
Summertime Ella Fitzgerald, Louis Armstrong	*Gunnar vierasmaalainen* Martti Innanen
Aamu toi ilta vei Jamppa Tuominen	*Lumihiutaleita/Valkea sisar/Tuo suru, jonka sain* Veikko Tuomi, Annikki Tähti, Eugen Malmstén
Villitsee mun (Milise Mu) Anita Hirvonen	*Honey, Honey* ABBA

Oikeat vastaukset löydät sivuilta 68–73.

SINISET TEHTÄVÄT

Monivalintatehtävät

Lue kirjaa luku kerrallaan.
Jokaiseen lukuun liittyy 1–2 monivalintatehtävää.
Vain yksi vaihtoehto on oikea.

1. LAURI

Miksi Janne suuttuu?

a) Siksi, että hän ei ehtinyt auttaa Lauria ajoissa.
b) Siksi, että Kati ja Marja-Leena puhuvat asiattomasti.
c) Siksi, että ohikulkijat tuijottavat Lauria.

Miten Abban laulu *Summernight City* liittyy luvun tapahtumiin?

a) Se oli Laurin lempilaulu.
b) Se oli suosituin laulu Ruotsissa tuohon aikaan.
c) Joku soittaa laulua Banaanitalossa.

2. POLIISIT

Millainen Laurin asunto on?

a) Asunnossa on paljon tavaraa.
b) Asunto on likainen ja sotkuinen.
c) Asunto on liian pieni Laurille.

Miksi Raimo lukee kirjeen?

a) Siksi, että kirje on kirjoitettu suomeksi, eivätkä poliisit osaa suomen kieltä.
b) Siksi, että Lauri osoitti kirjeen Raimolle.
c) Siksi, että Raimo rikkoo kirjesalaisuuden.

3. VALSSISALI

Millaista valssisalissa on?

a) Valssisalissa on hyvin kylmä.
b) Valssisalissa on kuuma.
c) Valssisalissa työskennellään hitaasti.

Mitä valuvikaisille konvehdeille ja pastilleille tehdään?

a) Ne heitetään pois.
b) Työntekijät saavat syödä ne.
c) Ne jauhetaan uudelleen valssisalissa.

4. SUOMALAISTEN PORUKKA

Mitä kieltä suomalaiset työntekijät käyttävät tehtaassa?

a) He puhuvat suomen kieltä, eri murteilla.
b) He puhuvat ruotsin kieltä, jota opiskelevat vapaa-aikanaan.
c) He käyttävät eri kieliä eri maista tulevien työntekijöiden kanssa.

Mistä Anders on kotoisin?

a) Pohjois-Ruotsista.
b) Tukholmasta.
c) Helsingistä.

5. ROMMIRUSINASUKLAA

Mitä Leeville tapahtuu?

a) Hänelle käy onnettomuus työkalukaappien takana.
b) Työnjohtaja Gunnar erottaa hänet työstä.
c) Hän juo liikaa rommia ja sammuu.

Miksi Raimo on surullinen?

a) Hänelle tulee ikävä Lauria.
b) Hän tuntee myötätuntoa Leeviä kohtaan.
c) Hän kaipaa Suomeen.

6. LAUANTAIAAMUNA SUNDBYBERGISSÄ

Missä Banaanitalon asukkaat käyvät töissä?

a) Kaikki asukkaat ovat töissä Maraboun tehtaassa.
b) Osa asukkaista käy töissä Maraboun tehtaassa, osa muissa paikoissa.
c) Jotkut asukkaat ovat töissä Maraboun tehtaassa, toiset asukkaat ovat työttömiä.

Millainen paikka tori on?

a) Torin lempinimi on Symppa, ja suomalaiset käyvät siellä mielellään.
b) Torilla on usein hyvin hiljaista.
c) Torin ympärillä on paljon erilaisia palveluja.

7. CAMPUS-TALON ASUKKAITA

Millaisia vaatteita Carolina käyttää?

a) Takkia, alusvaatteita ja saappaita.
b) Vaatteita, jotka työpaikka on antanut hänelle.
c) Aina samanvärisiä vaatteita.

Mitä Uolevi myy?

a) Täytettyjä voileipiä.
b) Viiniä, jota hän on ostanut Systembolagetista.
c) Kotiviiniä.

8. JOHANNEKSEN LUONA

Miksi Johannes muutti Ruotsiin?

a) Hän masentui Suomessa.
b) Hän pääsi opiskelemaan yliopistoon Ruotsissa.
c) Hän kävi Ruotsissa lukiota.

Millaista työ alumiinitehtaalla oli?

a) Työ oli raskaampaa kuin Maraboulla.
b) Töitä tehtiin vain suomalaisten työntekijöiden kanssa.
c) Työ oli vuorotyötä.

9. PIKNIKILLÄ

Minne suomalaiset menevät piknikille?

a) Ankkalammelle.
b) Nudistirannalle.
c) Leirintäalueelle.

Mitä vieras nainen sanoo suomalaisista?

a) Hän haukkuu suomalaisia.
b) Hän kehuu suomalaisia.
c) Hän sanoo, että ei tiedä suomalaisista mitään.

10. RAIMO KESKUSTELEE POLIISIEN KANSSA

Mitä Raimo ostaa kaupasta?

a) Aurinkovoidetta.
b) Pelkästään tupakkaa.
c) Ruokaa, juomaa ja tupakkaa.

Miksi poliisit tulevat käymään Raimon ovella?

a) Banaanitalossa on metelöity liikaa.
b) He kysyvät lisätietoja Laurin kirjeestä.
c) He kertovat, että Raimo saa Laurin asunnon huonekalut.

11. PUBISSA SUNNUNTAINA

Miksi Raimo asui aiemmin Turussa?

a) Hän kävi siellä lukiota.
b) Hänen vanhempansa asuivat siellä.
c) Hän opiskeli ja teki töitä siellä.

12. RAIMO JA LAUKKANEN PUISTOSSA

Minkä tärkeän asian Laukkanen oppi sodassa?

a) Hän oppi ottamaan muut ihmiset huomioon.
b) Hän ymmärsi, mitä haluaa opiskella sodan jälkeen.
c) Hän sai tietoa työstä valtamerialuksilla.

Mitä Laukkanen kertoo *finnjävel*-sanasta?

a) *Finnjävel*-sanaa alettiin käyttää sota-aikana.
b) Oli suomalaisten nuorten miesten omaa syytä, että heistä alettiin käyttää tätä nimitystä.
c) Ketään ei enää kutsuta *finnjäveliksi*.

13. TALEB JA MOHAMMED

Millainen Talebin suhde uskontoon on?

a) Uskonnolliset säännöt eivät ole hänelle kovinkaan tärkeitä.
b) Taleb on sunni.
c) Talebin uskonnollisten näkemysten mukaan miehet ja naiset eivät voi työskennellä yhdessä.

14. DAIM-SUKLAAN TEKOA

Mitä mieltä Raimo on osastosta, jossa valmistetaan Daim-suklaata?

a) Hän työskentelee siellä mieluummin kuin valssisalissa.
b) Osastolla on hänen mielestään kylmä.
c) Astioiden pesu tuntuu Raimosta raskaalta.

Raimon mielestä ruotsalaiset ja suomalaiset ovat erilaisia. Millä tavalla?

a) Suomalaiset sanovat asiat suoremmin kuin ruotsalaiset.
b) Suomalaiset tekevät enemmän töitä kuin ruotsalaiset.
c) Ruotsalaiset puhuvat uskonnosta ja politiikasta enemmän kuin suomalaiset.

15. YOLANDA

Miksi Raimo hämmästyy, kun hän keskustelee Yolandan kanssa?

a) Siksi, että Yolanda puhuu ruotsin kieltä hyvin.
b) Siksi, että Yolanda osaa käyttää tehtaan laitteita.
c) Siksi, että Yolanda tietää asioita Suomesta.

16. RUOKATUNNILLA

Kuka on Carina?

a) Carina on Yolandan kumppani.
b) Carina on Yolandan tuttava, joka asuu Santiagossa.
c) Carina on Campus-talon asukas.

17. KULTTUURIEROJA

Mikä asia on Talebin mielestä järjetön?
a) Se, että tehtaassa on töissä naisia.
b) Se, että Ruotsissa
mies voi jäädä kotiin hoitamaan lapsia.
c) Se, että Raimo ei ole uskonnollinen.

Mitä Yolandalle tapahtui lentokentällä?
a) Hän vilustui.
b) Hänen matkatavaransa katosivat.
c) Hänet pidätettiin.

18. MARJA-LEENAN ONGELMAT

Minne Raimo saattaa Marja-Leenan?
a) Marja-Leenan omaan asuntoon.
b) Työmaalääkärin vastaanotolle.
c) Jannen luokse.

19. UOLEVIN JUHLISTA TUKHOLMAAN

Kuka on Risto?
a) Raimon veli, joka asuu Suomessa.
b) Suomalainen mies, joka myöhästyi laivasta.
c) Poliisi, joka asuu Ruotsissa.

20. JATKOT CAMPUKSELLA

Mitä Raimo ajattelee jatkojen jälkeen?
a) Hän ajattelee,
että hänen pitäisi jo elää aikuismaisemmin.
b) Hän miettii,
miksi Marja-Leena puhui niin paljon.
c) Hän päättää lopettaa alkoholinkäytön.

21. JUNALLA GÖTEBORGIIN

Miksi Raimo lähti nuorena Göteborgiin?
a) Hän tahtoi parantaa ruotsin kielen taitoaan.
b) Hän halusi nähdä Mälaren-järven.
c) Hän halusi tavata sukulaisiaan, jotka asuivat Ruotsissa.

Mitä Katri Helenan keikalla tapahtui?
a) Katri Helenan aviomies ei päässyt paikalle.
b) Paikalla oli niin paljon väkeä,
että Raimo ei nähnyt keikkaa kunnolla.
c) Humalainen suomalainen häiritsi keikkaa.

22. PERILLÄ GÖTEBORGISSA

Miksi Carolina muutti alun perin Ruotsiin?

a) Hänen poikaystävänsä jätti hänet,
ja hän halusi aloittaa uuden elämän muualla.
b) Hän halusi muuttaa kauas vanhemmistaan.
c) Siihen aikaan Ruotsista sai halpaa viiniä.

23. PÄIVÄ ANTERON JA SEPON KANSSA

Miksi Raimo ei halunnut asua nuorena Anteron luona?

a) Asuminen Anteron luona oli liian kallista.
b) Opiskelija-asuntolassa oli paljon juhlia,
joihin Raimo tahtoi osallistua.
c) Antero yritti määräillä Raimoa liikaa,
ja Anteron luona oli myös rauhatonta.

Miksi Antero ja Raimo onnittelevat Seppoa?

a) Seppo on saanut työpaikan kuulalaakeritehtaalta.
b) Seppo on saanut lapsenlapsen.
c) Seppo on jäänyt eläkkeelle.

24. TURISTEINA JANNEN JA CAROLINAN KANSSA

Mitä vuoristoradan kyydissä tapahtuu?

a) Carolinan kori putoaa ja osuu Raimoa otsaan.
b) Janne tulee huonovointiseksi,
koska hän istuu etummaisessa vaunussa.
c) Vaunu pysähtyy kesken kaiken.

Mistä Carolina on saanut rahaa?

a) Hän on juuri saanut kuukausipalkkansa.
b) Hän on saanut perinnön.
c) Hänen tätinsä antoi hänelle rahaa.

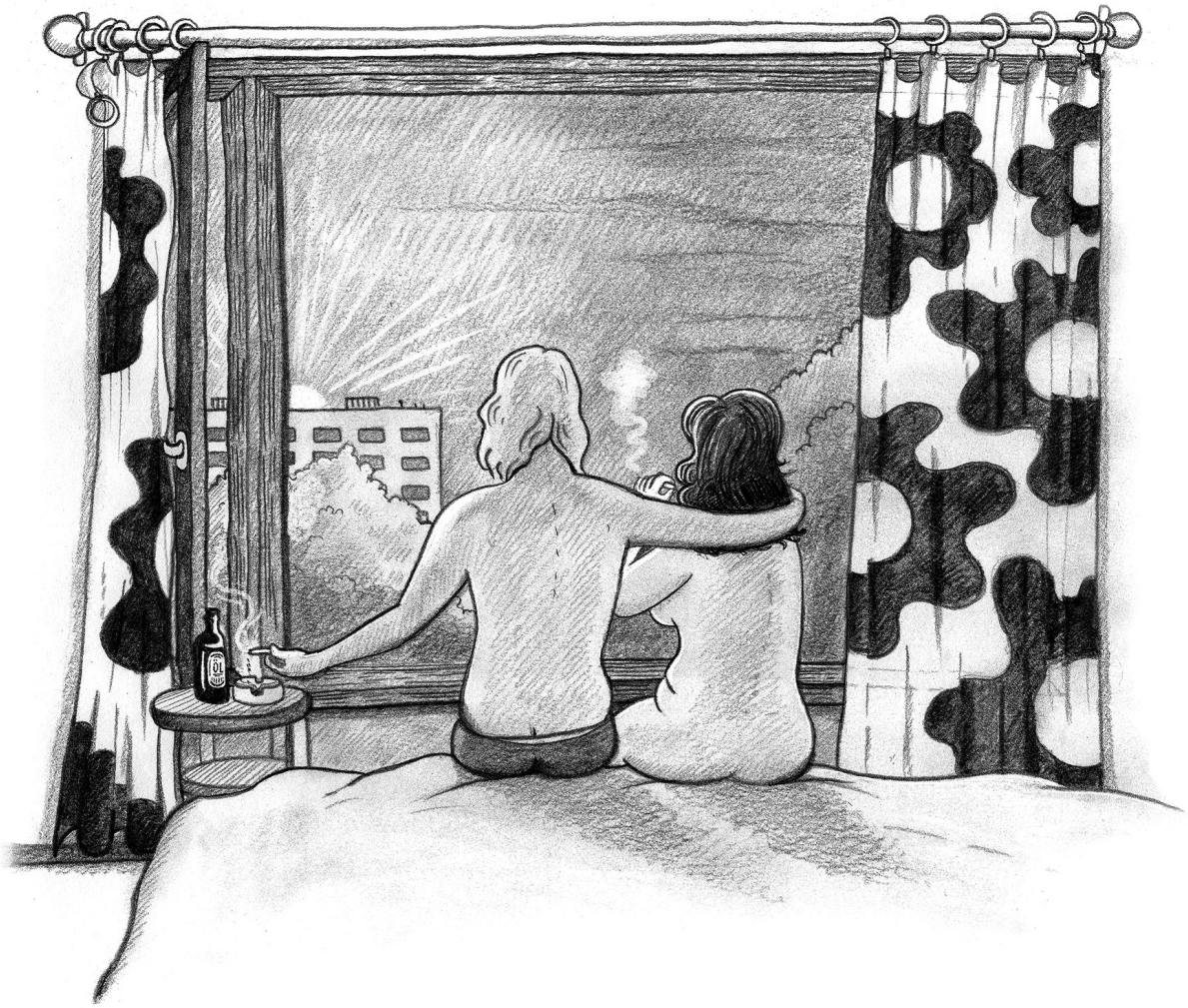

25. YÖLLÄ ANTERON ASUNNOSSA

Miksi Raimo ei halua kuunnella musiikkia?

a) Hän ei halua,
   että Anterolle tulee ongelmia metelin vuoksi.
b) Hän haluaa mennä nukkumaan hyvissä ajoin.
c) Hän haluaa olla rauhassa kahdestaan Carolinan kanssa.

26. SYKSYLLÄ

Mistä asiasta Marja-Leena kertoo Raimolle?

a) Hän kertoo,
   että Lauri ei ole hänen lapsensa isä.
b) Hän kertoo,
   että hän aikoo muuttaa takaisin Suomeen.
c) Hän kertoo,
   että hän ei ole keskeyttänyt raskauttaan.

27. OPISKELUPAIKKA

Mitä Raimo ajattelee Laurista?

a) Hän ajattelee,
että Lauri ei ollut hänen todellinen ystävänsä.
b) Hän ajattelee,
että hänen pitäisi yrittää unohtaa Lauri.
c) Hän ajattelee,
että olisi ehkä voinut vaikuttaa siihen,
mitä Laurille tapahtui.

28. UUTINEN GÖTEBORGISTA

Mitä uutisissa kerrotaan maanvyörystä?

a) Maanvyöryssä kuoli monta ihmistä.
b) Maanvyöryssä loukkaantui yhdeksän ihmistä.
c) Ihmisten koteja ei tuhoutunut maanvyöryssä.

29. RAIMO IRTISANOUTUU

Mitä Mohammed tekee?

a) Hän irtisanoutuu.
b) Hän saa syytteen kunnianloukkauksesta.
c) Hän solvaa Yolandaa.

30. JOHANNES MUUTTAA RAIMON LUOKSE

Millä tavoin Kaarinan elämä on muuttunut?

a) Hän on teettänyt kodissaan ison remontin.
b) Hän on mennyt töihin perunalastutehtaalle.
c) Hän on eronnut.

Mitä Johannes harkitsee?

a) Irtisanoutumista työpaikalta.
b) Suomeen palaamista.
c) Asunnon vaihtoa.

31. CAROLINAN SURU

Mitä Raimo ajattelee sanonnasta ”kaveria ei jätetä”?

a) Sanonta sopii hänen mielestään myös Banaanitalon asukkaisiin.
b) Sanonta sopii hänen mielestään vain sota-aikaan.
c) Sanonta sopii hänen mielestään kaikkiin ruotsinsuomalaisiin.

32. JOHANNEKSEN PÄÄTÖS

Miksi kalakeittokattilassa on hauen pää?

a) Se on vanha herraskartanoiden tapa.
b) Se on kalakeiton mauste.
c) Raimo on tottunut syömään tällaista kalakeittoa.

33. KHAT

Mitä Taleb ajattelee Mohammedista?

a) Hän on huolissaan, koska Mohammed on humalassa.
b) Hän arvelee,
    että Mohammed on salakuljettanut huumeita Ruotsiin.
c) Hänen mielestään Mohammed on vääräuskoinen.

34. JANNE TUURAA MOHAMMEDIA

Millainen Jannen matka Göteborgiin oli?

a) Göteborgissa oli surullinen tunnelma,
    koska ihmiset surivat maanvyöryn uhreja.
b) Göteborgissa järjestettiin Selma-tädin perunkirjoitus.
c) Janne oli tavannut Talebin siellä.

Millaisen työtodistuksen Raimo sai?

a) Huonon.
b) Hyvän.
c) Työtodistuksessa oli paljon virheitä.

35. ULKONA MAGNUKSEN KANSSA

Miksi lääkäri suuttui Magnukselle?

a) Magnus ei soittanut ambulanssia ajoissa.
b) Magnus valehteli sairaudestaan lääkärille.
c) Magnus soitti ambulanssin,
    kun hänen kissansa oli sairas.

36. EROKALJAT

Mitä työtoverit kirjoittavat kuitteihin?

a) Osoitteita.
b) Puhelinnumeroita.
c) Eri rahasummia, koska he ovat velkaa toisilleen.

37. KIRJASTOSSA

Mitä Olga ehdottaa Raimolle?

a) Matkaa Göteborgiin.
b) Uutta tapaamista kirjastossa.
c) Elokuviin menoa.

38. LAURIN LAPSUUS

Millainen Laurin lapsuus oli?

a) Laurin lapsuus oli köyhä mutta onnellinen.
b) Lauri ei muistanut lapsuudestaan juuri mitään.
c) Laurin lapsuus oli onneton.

39. HYVÄSTIT

Mitä Raimo ajattelee vuodesta Banaanitalossa?

a) Vuosi on mennyt hukkaan.
b) Hän tienasi vuoden aikana paljon rahaa.
c) Vuoteen on kuulunut sekä vaikeita että hyviä hetkiä.

Oikeat vastaukset löydät sivuilta 74–75.

Sisältökysymykset

Lue *Banaanitalo* ja vastaa kysymyksiin. Sulkeisiin on merkitty luku, josta vastaus kysymykseen löytyy.

1. Mitä valssisalissa tehdään? (luku 3)

2. Mitä valssisalin eersettari tekee? (luku 3)

3. Mitä tehtaassa tapahtuu niinä päivinä, joina valmistetaan rommirusinasuklaata? (luku 5)

4. Mistä Campus-talo on saanut nimensä? (luku 7)

5. Mitä Laukkanen teki sodassa? (luku 12)

6. Mitä Rinkebystä kerrotaan? (luku 13)

7. Miksi Talebilla ja Mohammedilla on huonot välit? (luku 13)

8. Mikä on insatsiasunto? (luku 16)

9. Millainen Raimon ensimmäinen matka Göteborgiin oli, kun hän oli lukiolainen? (luku 21)

10. Kuka on Niclas? Miten hän liittyy Carolinaan? (luku 22)

11. Kuka on Antero? (luku 22)

12. Miten Mölndalin opettajakorkeakoulu liittyy tarinaan? (luku 23)

13. Miksi Raimo saa kirjeen Göteborgin yliopistosta? (luku 27)

14. Mikä onnettomuus tapahtuu 30.11.1977? Miten se liittyy tarinaan? (luku 28)

15. Kuka Karin on? (luku 35)

16. Miten elokuva *Kurjet lentävät* liittyy tarinaan? (luku 37)

17. Mitä Lauri on kertonut lapsuudestaan Raimolle? (luku 38)

Oikeat vastaukset löydät sivuilta 76–77.

KELTAISET TEHTÄVÄT

Kontekstoivat tehtävät

Seuraavat tehtävät liittyvät lyhyisiin teksteihin, jotka löydät opetusmateriaalin sivuilta 10–16. Voit tehdä nämä tehtävät jo ennen kuin olet lukenut kirjan.

KYSYMYKSIÄ RUOTSINSUOMALAISUUDESTA

Lue opetusmateriaalin alusta (s. 10–14) teksti ”Ruotsinsuomalaiset ennen ja nyt”. Etsi tekstistä vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

- Millainen Suomen ja Ruotsin suhde oli vuosien 1150 ja 1809 välillä?
- Keitä olivat metsäsuomalaiset?
- Kuinka paljon suomalaisia sotalapsia lähetettiin Ruotsiin talvisodan aikana?
- Miksi monet suomalaiset muuttivat Ruotsiin 1960- ja 1970-luvuilla?
- Mitä tarkoittaa muuttotappio?
- Millaisissa työpaikoissa monet ruotsinsuomalaiset työskentelivät 1960- ja 1970-luvuilla?
- Miksi monien ruotsinsuomalaisten ruotsin kielen taito jäi vähäiseksi 1960- ja 1970-luvuilla?
- Miten oman äidinkielen opetuksen tilanne parani Ruotsissa 1970-luvulla?
- Miksi monet kolmannen sukupolven ruotsinsuomalaiset eivät osaa suomen kieltä?
- Nykyisin suomen kieli on kansallinen vähemmistökieli Ruotsissa. Mitä tämä tarkoittaa käytännössä?

Oikeat vastaukset löydät sivulta 78.

BANAANITALON TAUSTAA

Lue opetusmateriaalin alusta (s. 15–16) teksti
”Tietoa Leo Ylitalon romaanista *Banaanitalo*”.

Vastaa seuraaviin kysymyksiin:

- Mitä tietoa sait kirjailija Leo Ylitalon elämästä?
- Millaisia kirjoja Leo Ylitalo on kirjoittanut?
- Mitä Maraboun suklaatehtaan historiasta kerrotaan?

BANAANITALON TAKAKANSITEKSTI JA KANSI

Alla on *Banaanitalon* takakansiteksti.
Lue teksti ja vastaa sen alla oleviin kysymyksiin.

> Leo Ylitalon *Banaanitalo* kertoo
> suomalaisten nuorten aikuisten elämästä
> Ruotsissa vuonna 1977.
>
> Raimo ja hänen ystävänsä
> tekevät töitä Maraboun suklaatehtaassa,
> opiskelevat ja juhlivat.
> Osa nuorista haluaa jatkaa elämäänsä Ruotsissa,
> mutta jotkut miettivät paluuta Suomeen.
>
> Kaikkien elämä järkkyy,
> kun 22-vuotias Lauri hyppää kerrostalon ikkunasta.
>
> Miksi Lauri tappoi itsensä?
>
> Maraboun suklaatehdas aloitti toimintansa
> Tukholman lähellä Sundbybergissä vuonna 1919.
> 1960-luvun lopulla Sundbybergiin rakennettiin
> valkoinen betonikerrostalo.
> Rakennuksen muoto oli hieman kaareva,
> ja sen vuoksi sitä alettiin kutsua Banaanitaloksi.
>
> Monet tämän romaanin henkilöistä
> työskentelevät Maraboun tehtaassa
> ja asuvat Banaanitalossa.

- Millaisia ajatuksia kirjan takakansiteksti herättää?
- Mitä tiedät kirjan aiheesta etukäteen?
- Mitä haluat tietää kirjasta?

Tutki seuraavaksi kirjan kantta
ja vastaa sitten seuraaviin kysymyksiin:

- Millaisia odotuksia kirjan kansi herättää?
- Millaiselta tämä kirja vaikuttaa?
- Mieti kirjan nimeä *Banaanitalo*. Millaisia mielikuvia siitä syntyy?

Avoimet tehtävät

Seuraavat tehtävät liittyvät kirjan eri lukuihin.
Voit lukea kirjaa luku kerrallaan
ja vastata tehtäviin jokaisen luvun jälkeen.

1. LAURI

Keistä tämä luku kertoo?
Millaisia asioita saat tietää näistä henkilöistä?
Mitä heille tapahtuu tässä luvussa?
Millaisia tunteita nämä henkilöt tuntevat?

2. POLIISIT

Millainen Laurin yksiö on?
Kuvaile Laurin asuntoa kahdella adjektiivilla.

Kerro omin sanoin, millainen Marabou-puisto on.

3. VALSSISALI

Kuvittele, että olet valssisalin työntekijä.
Kirjoita ystävällesi kirje,
jossa kerrot työpäivästäsi valssisalissa.

Missä teet työtäsi? Millaista siellä on?
Mitä tehtäviä työhösi kuuluu?
Miltä sinusta tuntuu, kun työvuorosi päättyy?

4. SUOMALAISTEN PORUKKA

Tässä luvussa kerrotaan viidestä suomalaisesta,
jotka ovat töissä Maraboun tehtaalla.
Mitkä heidän nimensä ovat?
Mitä saat tietää heistä?
Kuvaile näitä henkilöhahmoja eri adjektiiveilla.

5. ROMMIRUSINASUKLAA

Tässä luvussa kerrotaan päivästä,
jolloin tehtaassa valmistetaan rommirusinasuklaata.
Luvussa kerrotaan myös monista eri henkilöistä.
Päivä on erilainen heille kaikille.

Kerro omin sanoin,
millainen tämä päivä on eri henkilöille.
Valitse ensin henkilö:
Kunnari, Niilo, Leevi tai Raimo.

Mitä tälle henkilölle tapahtuu päivän aikana?
Mitä hän tekee tehtaassa tuona päivänä?
Millaisilla tavoilla muut henkilöt suhtautuvat häneen?
Mitä hän tuntee ja ajattelee?

6. LAUANTAIAAMUNA SUNDBYBERGISSÄ

Tässä luvussa kerrotaan,
millaisia Banaanitalo ja Sundbybergin tori ovat.

Piirrä kuvat Banaanitalosta ja torista.
Minkä näköinen Banaanitalo on?
Mitä torin ympärillä on?

tai

Kuvaile omin sanoin,
miltä Banaanitalo näyttää.
Kerro omin sanoin myös,
millaista on arki Sundbybergin torilla
ja mitä kaikkea torin ympärillä on.

7. CAMPUS-TALON ASUKKAITA

Kuvittele, että olet Carolina tai Uolevi.
Kirjoita Raimolle kirje,
jossa kerrot tavallisesta päivästäsi.
Käytä kirjeessä hyödyksi
tämän luvun kuvausta näistä henkilöistä.

Miltä henkilöhahmo näyttää?
Mitä hänellä on mukanaan?
Mitä hän tekee tavallisena päivänä?
Mitä asiaa hänellä on Raimolle?

8. JOHANNEKSEN LUONA

Millainen ihminen Johannes on?
Millaisia mielikuvia hänestä syntyy?
Kuvaile Johannesta muutamalla lauseella.

9. PIKNIKILLÄ

Janne, Raimo ja Carolina menevät eväsretkelle.
Kirjoita keskustelu,
jossa Jannella, Raimolla ja Carolinalla
on omat repliikit.

Aloita keskustelu siitä hetkestä,
kun he lähtevät ankkalammelle.
Lopeta keskustelu siihen hetkeen,
kun vieras nainen alkaa puhua heille.
Voit käyttää keskustelun osana myös repliikkejä,
jotka luvussa jo ovat,
mutta täydennä näitä keksimilläsi repliikeillä.

10. RAIMO KESKUSTELEE POLIISIEN KANSSA

Tässä luvussa Raimo palaa takaisin Banaanitaloon
retken jälkeen.
Ennen kotiin palaamista Raimo käy kaupassa.
Mitä hän ostaa?
Kirjoita Raimon ostoslista.

Voit kuvata ostoksia yksityiskohtaisemmin kuin kirjassa.
Luvussa kerrotaan myös,
millainen sää on ollut aikaisemmin
ja millaiseksi sää on muuttumassa.

Kirjoita säätiedotus.
Millainen sää Sundbybergissä on ollut?
Millainen sää on nyt?
Millainen sää on lähipäivinä?

Voit käyttää mallina tätä säätiedotusta:

Helsingissä on ollut kauan kova pakkanen.
Sää on ollut erittäin kylmä,
paikoin jopa -20 pakkasastetta.
Nyt sää on lämpenemässä.
Helsinkiin tulee lähipäivinä lumisateita,
ja lämpötila jää nollan asteen vaiheille.

11. PUBISSA SUNNUNTAINA

Tässä luvussa Raimo lukee iltapäivälehteä.
Iltapäivälehdessä on erilaisia uutisia.
Valitse yksi näistä uutisista
ja kirjoita siitä oma uutisteksti.
Keksi uutistekstillesi myös otsikko.

Käytä hyödyksi internetiä.
Yritä löytää tietoja uutisista,
joista luvussa puhutaan.

12. RAIMO JA LAUKKANEN PUISTOSSA

Tässä luvussa Raimo tapaa Laukkasen,
joka on sotaveteraani.

Paritehtävä:
Sovi parin kanssa,
kumpi on haastattelija
ja kumpi on Laukkanen.
Haastattelija kysyy Laukkaselta,
mitä tämä teki sodassa
ja millaisia kokemuksia hänellä on sota-ajalta.
Pari vastaa kysymyksiin omin sanoin,
mutta käyttää hyödyksi luvussa kerrottuja asioita.

Tehtävän voi tehdä myös yksin.
Keksi sotaan liittyviä kysymyksiä Laukkaselle
ja vastaa niihin omin sanoin.
Käytä hyödyksi luvussa kerrottuja asioita.

13. TALEB JA MOHAMMED

Tässä luvussa
Raimo tapaa Magnuksen ja Emmyn.

Kerro omin sanoin,
ketkä Magnus ja Emmy ovat.
Millainen heidän suhteensa on?

14. DAIM-SUKLAAN TEKOA

Tässä luvussa kerrotaan,
miten Daim-suklaa valmistuu tehtaassa.

Kuvittele, että olet tehtaassa työnantajana.
Kirjoita työntekijöille ohje siitä,
miten Daim-suklaata tehdään.
Millaisia eri työvaiheita on?
Mitä työntekijöiden täytyy tehdä?

15. YOLANDA

Tämä luku kertoo tehtaan uudesta työntekijästä,
jonka nimi on Yolanda.
Kuvailee Yolandaa mahdollisimman monipuolisesti
eri adjektiiveilla.
Miltä hän näyttää?
Millainen mielikuva Yolandasta syntyy?
Millaista Yolandan käytös on?

16. RUOKATUNNILLA

Tässä luvussa kerrotaan tehtaan ruokatunnista.

Tee mainos juhla-ateriasta,
joka tällä ruokatunnilla tarjoillaan.
Millaisia ruokalajeja on tarjolla?

Suunnittele myös ruokalista,
jossa kerrotaan,
millaisia ruokalajeja tehtaan ruokalassa
on yleensä tarjolla.
Voit keksiä itse sopivia ruokalajeja.

Tutki oman koulusi ruokalistaa
tai esimerkiksi lähellä olevan ravintolan lounaslistaa.
Käännä listan ruokalajit suomen kielelle.

Mitä ruokalajeja listalla on tänään?
Millainen on tämän viikon lounaslista?

17. KULTTUURIEROJA

Tässä luvussa kerrotaan,
mitä Yolandalle tapahtui,
kun hän tuli Ruotsiin ensimmäistä kertaa.

Kuvittele, että olet Yolanda.
Kirjoita Yolandan isoäidille kirje tai tekstiviesti,
jossa kerrot,
mitä lentokentällä tapahtui.
Kerro myös,
miksi isoäiti toimi väärin.

tai

Kerro omin sanoin,
mitä Yolandalle tapahtui
ja mitä väärää isoäiti teki.

18. MARJA-LEENAN ONGELMAT

Tässä luvussa kerrotaan paljon Marja-Leenasta
ja hänen elämästään.
Kuvaile Marja-Leenaa.

Miltä hän näyttää? Millaiset vaatteet hänellä on?
Mitä Marja-Leena tekee tässä luvussa?
Mitä hän kertoo Raimolle?

Jos sinä olisit Raimo, miten toimisit?
Millaisia neuvoja antaisit Marja-Leenalle?

19. UOLEVIN JUHLISTA TUKHOLMAAN

Tässä luvussa on paljon eri henkilöitä.
Valitse 1–3 henkilöä
ja kerro luvun tapahtumista heidän näkökulmastaan.

Mitä henkilö tekee tässä luvussa?
Millainen hän on?
Mitä muuta tämä luku hänestä kertoo?

20. JATKOT CAMPUKSELLA

Tässä luvussa kerrotaan yöstä Campus-talossa.

Mitä eri huoneita Campus-talossa on?
Etsi huoneiden nimet tekstistä.

Piirrä Campus-talon pohjapiirros.
Voit lisätä piirrokseen myös huoneita,
joita tekstissä ei mainita.

Millainen Campus-talo on?
Millaista siellä on viettää aikaa?
Keksi adjektiiveja, jotka kuvaavat Campus-taloa.

21. JUNALLA GÖTEBORGIIN

Tässä luvussa kerrotaan paljon
suomalaisten elämästä Ruotsissa.
Missä monet suomalaiset työskentelevät?
Mitä suomalaiset nuoret tekevät vapaa-aikanaan?
Missä monet suomalaiset käyvät viikonloppuisin?

22. PERILLÄ GÖTEBORGISSA

Tässä luvussa
Raimo, Carolina, Janne ja Johannes
matkustavat Göteborgiin.
Kukaan ei kuitenkaan tule asemalle vastaan.

Esitä parin kanssa puhelinkeskustelu,
jonka Carolina ja hänen tätinsä käyvät.
Sovi parin kanssa,
kumpi on Carolina ja kumpi on hänen tätinsä.
Suunnitelkaa kysymykset ja vastaukset.

Voitte miettiä esimerkiksi seuraavia kysymyksiä:

Millaisen puhelun Carolina soittaa tädilleen?
Mitä hän kertoo ja kysyy?
Miksi Carolinan täti ei tullut vastaan asemalle?
Hän myös neuvoo Carolinaa.
Mitä Carolinan täytyy tehdä?

tai

Voit tehdä tehtävän myös yksin niin,
että kirjoitat puhelinkeskustelun,
jonka Carolina ja hänen tätinsä käyvät.

23. PÄIVÄ ANTERON JA SEPON KANSSA

Tässä luvussa Raimo viettää päivää Göteborgissa
veljensä Anteron ja tämän ystävän Sepon kanssa.

Luvussa kerrotaan myös suomalaisten vaiheista Ruotsissa
1950-luvulta alkaen.
Suomalaiset ovat vaatineet,
että suomen kielen asemaa Ruotsissa parannetaan.
Millaisia uudistuksia on tehty?

Mitä tässä luvussa kerrotaan Abba-yhtyeestä?
Voit etsiä internetistä lisätietoa Abban vaiheista.

24. TURISTEINA JANNEN JA CAROLINAN KANSSA

Raimo, Janne ja Carolina
menevät tässä luvussa Lisebergin huvipuistoon.

Mitä Lisebergin huvipuistosta kerrotaan?

Mistä asiasta huvipuiston vartija epäilee Jannea?

Mitä Ruotsin kuningasperheessä on juuri tapahtunut?

Miksi Raimo ymmärtää norjan kieltä?

25. YÖLLÄ ANTERON ASUNNOSSA

Tässä luvussa on kolme henkilöhahmoa:
Raimo, Janne ja Carolina.
Valitse yksi henkilöhahmoista.
Kerro luvun tapahtumista hänen näkökulmastaan.
Mitä tämä henkilö tekee?
Mitä hän ajattelee?
Miltä hänestä tuntuu?

26. SYKSYLLÄ

Tämä luku kertoo elämästä Banaanitalossa
kesän jälkeen.

Miksi Raimo on syksyllä tehtaassa töissä
vain päivisin?

Millainen ongelma Carolinalla on?

Kuvittele, että Carolina kertoisi ongelmastaan sinulle.
Kirjoita hänelle vastaus,
jossa neuvot häntä.
Mitä Carolinan kannattaisi tehdä?
Voit tehdä vastauksen myös suullisesti.

27. OPISKELUPAIKKA

Tässä luvussa Raimo ajattelee Lauria.
Mitä Laurista kerrotaan?
Mitä Raimo ajattelee Laurista?

Kuvaile Lauria muutamalla adjektiivilla.

28. UUTINEN GÖTEBORGISTA

Tässä luvussa kerrotaan surullisesta tapauksesta,
joka on tapahtunut Göteborgissa.
Mikä tämä uutinen on?

Kuvittele, että olet Raimo.
Mitä kysyisit Carolinalta?
Miten kertoisit Carolinalle,
mitä Göteborgissa on tapahtunut?

29. RAIMO IRTISANOUTUU

Mohammed puhuu tässä luvussa
loukkaavasti Yolandalle.

Kirjoita dialogi,
jossa Mohammed selvittää tätä asiaa jälkikäteen
Yolandan kanssa.

tai

Tee tehtävä parin kanssa.
Toinen on Yolanda,
toinen on Mohammed.
Esittäkää vuoropuhelu,
jossa Mohammed selvittää asiaa Yolandan kanssa.

30. JOHANNES MUUTTAA RAIMON LUOKSE

Vastaa omin sanoin seuraaviin kysymyksiin:

Miksi Raimo soittaa Kaarinalle?
Mitä Kaarinan elämässä on juuri tapahtunut?

Mitä Raimo ja Johannes puhuvat armeijasta?

31. CAROLINAN SURU

Kuka Selma on?

Mitä Selmalle on tapahtunut?

Tässä luvussa myös mainitaan eräs sota-ajan sanonta.
Mikä tämä sanonta on?

Millaisia muita suomenkielisiä sanontoja tiedät?

32. JOHANNEKSEN PÄÄTÖS

Tässä luvussa Johannes tekee päätöksen,
joka vaikuttaa hänen tulevaisuuteensa.
Ennen kuin hän kertoo päätöksestä Raimolle,
hän kirjoittaa jotakin runovihkoon.

Mitä Johannes voisi kirjoittaa vihkoon?
Kirjoita lyhyt teksti,
jonka Johannes olisi voinut kirjoittaa.
Miettiikö hän päätöstä?
Suunnitteleeko hän tulevaisuutta?

Millaisia runoja Johannes voisi kirjoittaa?
Kirjoita runo,
jonka tekijä Johannes voisi olla.

33. KHAT

Vastaa omin sanoin seuraaviin kysymyksiin:

Miksi tehtaalla on vaikeampaa tehdä työtä,
kun joulu lähestyy?

Mitä Raimo pyytää Kunnarilta?

34. JANNE TUURAA MOHAMMEDIA

Tässäkin luvussa käytetään
erästä tunnettua sanontaa.
Mikä tämä sanonta on?

Ota selvää,
mistä tämä sanonta on peräisin.
Kuka sen on alun perin sanonut?
Mihin aikakauteen sanonta liittyy?
Voit etsiä tietoa internetistä.

35. ULKONA MAGNUKSEN KANSSA

Tee tehtävä parin kanssa:

Magnus on soittanut Emmyn vuoksi hätäkeskukseen.
Keksikää keskustelu,
jossa toinen on Magnus
ja toinen on hätäkeskuksen päivystäjä.
Mitä Magnus kertoo hätäkeskukseen?
Mitä hätäkeskuksen päivystäjä kysyy Magnukselta?

Voit tehdä tehtävän myös yksin niin,
että kirjoitat
Magnuksen ja hätäkeskuksen päivystäjän vuorosanat.

36. EROKALJAT

Tässä luvussa kerrotaan viimeisestä illasta,
jonka työtoverit viettävät yhdessä.
Kerro, millaisia eri tulevaisuudensuunnitelmia
eri henkilöillä on.

37. KIRJASTOSSA

Tässä luvussa Raimo istuu kirjastossa
ja lukee iltapäivälehteä.

Millaisia otsikoita iltapäivälehdessä voisi olla
tällä viikolla
tai tänä vuonna?
Suunnittele otsikko.
Voit tutkia iltapäivälehtiä internetissä
ja ottaa mallia niiden otsikoista.

38. LAURIN LAPSUUS

Vastaa kysymyksiin omin sanoin:

Minkä uuden asian Marja-Leena kertoo tässä luvussa?

Mitä Raimo kertoo Laurin lapsuudesta?

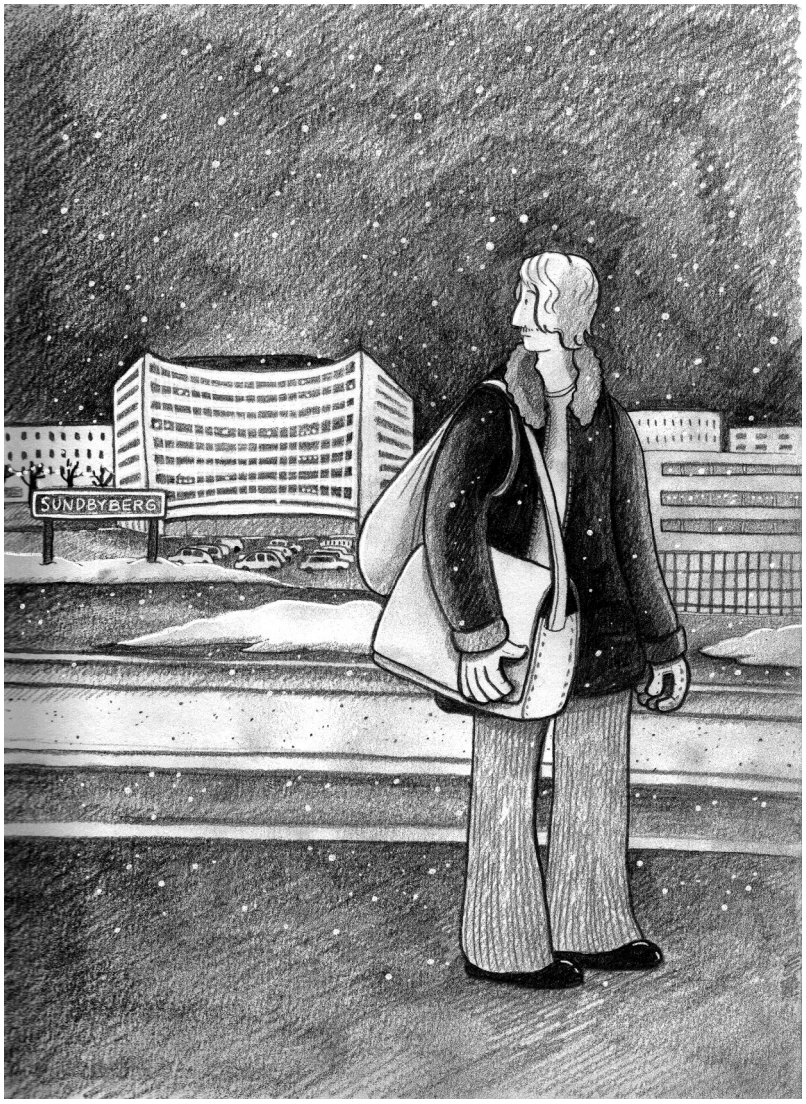

39. HYVÄSTIT

Tämä luku kertoo,
millainen on Raimon viimeinen päivä Banaanitalossa.
Luku kertoo myös siitä,
millainen Raimon vuosi on ollut.

Keksi adjektiiveja,
jotka kuvaavat Raimon viimeistä päivää Banaanitalossa.
Miltä talo näyttää?
Millainen maisema on?

Kuvaile ympäristöä myös laajemmin.
Mitä siellä näkyy?
Millainen sää on?

Keksi adjektiiveja,
jotka kuvaavat Raimon vuotta Banaanitalossa.
Millainen vuosi on ollut?

PUNAISET TEHTÄVÄT

Genretehtävät

Seuraavat tehtävät liittyvät kahteen eri genreen: uutiseen ja mielipidetekstiin. Voit tehdä tehtävät, kun olet lukenut koko kirjan.

UUTINEN

NÄIN KIRJOITAT UUTISEN

1. Valitse tapahtuma, joka on mielenkiintoinen ja ajankohtainen.
2. Kerro tärkeimmät asiat tapahtumasta heti.
   Ajattele, että vastaat kysymyksiin: Kuka? Mitä? Missä? Milloin? Miksi?
3. Kerro tapahtumasta yksityiskohtaisemmin.
   Vastaa kysymykseen: Mitä sitten tapahtui?
4. Kirjoita uutiselle kiinnostava otsikko, joka on lyhyt ja ytimekäs, eli kertoo lukijalle tärkeimmän.

4 **Ruotsin kuningasperheeseen syntynyt tytär**

Tukholma, 14. heinäkuuta 1977

2 Ruotsin kuningasperhe on saanut uuden jäsenen. Kuningas Kaarle XVI Kustaan ja kuningatar Silvian esikoinen syntyi tänään klo 21.45 Karoliinisessa sairaalassa Tukholmassa.

3 Vielä nimetön prinsessa ei nouse Ruotsin valtaistuimelle perimysjärjestyksen mukaan, jos prinsessalle syntyy tulevaisuudessa veli.

Kuningas Kaarle XVI Kustaa ilmoitti tiedotustilaisuudessa olevansa ylpeä isä ja kertoi sekä äidin että tyttären voivan hyvin. ”Olemme kuningatar Silvian kanssa äärettömän kiitollisia tyttären turvallisesta saapumisesta maailmaan.”

Prinsessan syntymää juhlistetaan kaikkialla Ruotsissa. Tukholman kuninkaanlinnan edustalle on kerääntynyt suuri joukko ihmisiä jättämään kukkatervehdyksensä. Skeppsholmenin saarelta ammuttiin 21 tykinlaukausta prinsessan syntymän kunniaksi. Samat kunnialaukaukset ammuttiin myöhemmin seitsemässä kaupungissa.

Ruotsin pääministeri Thorbjörn Fälldin onnitteli kuningasperhettä ja totesi, että prinsessan syntymä on merkittävä tapahtuma koko Ruotsin kansalle.

Mallivastauksen löydät sivulta 79.

Tehtävät

a) Lue uutinen, joka kertoo prinsessa Victorian syntymästä.
Vastaa sen jälkeen seuraaviin kysymyksiin:

1. Mitä prinsessan tulevasta asemasta Ruotsissa kerrotaan?
2. Mitä kuningas kertoi lapsen syntymästä?
3. Miten prinsessan syntymää juhlittiin Ruotsissa?
4. Miten pääministeri kommentoi prinsessan syntymää?

b) Kirjoita kuvitteellinen uutinen jostakin *Banaanitalon* tapahtumasta.
Voit käyttää mallina uutista prinsessa Victorian syntymästä.

Uutiseksi sopivia tapahtumia voivat olla esimerkiksi:

- Laurin itsemurha
- Leevin tapaturma Maraboun tehtaassa
- Asuntotarjous Maraboun tehtaan työntekijöille.

c) Banaanitalo on myös todellinen talo Sundbybergissä.
Etsi internetistä tietoa Banaanitalosta.

- Mitä talon historiasta ja ulkomuodosta kerrotaan?
- Millaisia kuvia Banaanitalosta on julkaistu?

Kirjoita uutinen, joka kertoo Banaanitalon historiasta ja nykyhetkestä.
Käytä hyödyksi *Banaanitalo*-romaanista ja internetistä löytämiäsi tietoja.

MITÄ TAPAHTUI VUONNA 1977?

Oheisissa tietolaatikoissa kerrotaan, mitä Suomessa ja Ruotsissa tapahtui vuonna 1977. Tutustu tietolaatikoihin ja tee tehtävät, jotka ovat tekstin perässä.

SUOMI VUONNA 1977

Maaliskuussa alkoi teknisten toimihenkilöiden voimalakko, joka aiheutti sähkökatkoksia eri puolilla maata. Lakko jatkui toukokuuhun asti.

Suomenruotsalainen runoilija Bo Carpelan sai Pohjoismaiden neuvoston kirjallisuuspalkinnon. Palkitun runokokoelman nimi oli *I de mörka rummen, i de ljusa*.

Armi Aavikko valittiin Miss Suomeksi. Keväällä hän alkoi keikkailla yhdessä laulaja Dannyn kanssa.

Tupakan osto kiellettiin alle 16-vuotiailta. Lisäksi tupakointi kiellettiin esimerkiksi kouluissa ja julkisissa kulkuneuvoissa.

Toukokuussa kaksi junaa törmäsi toisiinsa Oulun ja Kempeleen välissä, Pohjois-Pohjanmaalla. Onnettomuudessa kuoli kaksi ihmistä, ja melkein seitsemänkymmentä ihmistä loukkaantui.

Presidentti Urho Kekkonen teki toukokuussa virallisen vierailun Neuvostoliittoon.

Elina Karjalaisen ensimmäinen *Uppo-Nalle* -kirja ilmestyi syksyllä. *Uppo-Nallesta* tuli heti hyvin suosittu lastenkirja.

RUOTSI VUONNA 1977

Tammikuussa lentokone putosi parkkipaikalle Kälvestassa. Koneessa oli 22 ihmistä, ja he kaikki kuolivat onnettomuudessa.

Suuri korkeakoulu-uudistus toteutettiin. Uudistus muutti korkeakoulutusta Ruotsissa merkittävästi. "Korkeakoulu"-sana viittasi uudistuksen jälkeen sekä yliopistoihin että korkeakouluihin.

Prinsessa Victoria syntyi 14.heinäkuuta. Hänestä tuli kruununperijä kuitenkin vasta vuonna 1980, kun laki muuttui. Aiemman lain mukaan kruununperijäksi tuli nimittäin vain miespuolinen perillinen.

Marraskuussa Hisingenin saarella sattui suuri maanvyörymä. Yhdeksän ihmistä kuoli onnettomuudessa, ja sadat ihmiset menettivät kotinsa.

Abba-yhtye oli hyvin suosittu eri puolilla maailmaa. Yhtye oli voittanut Euroviisut vuonna 1974. Joulukuussa 1977 ilmestyi levy, jonka nimi oli *ABBA: The Album*. Samaan aikaan ilmestyi myös elokuva, joka kertoi Abban kiertueesta Australiassa.

Ruotsinsuomalaisten arkisto perustettiin. Se on kansallinen vähemmistöarkisto, jonka päätoimipaikka sijaitsee Eskilstunassa. Arkistoon on kerätty aineistoa, joka liittyy ruotsinsuomalaisten ihmisten elämään.

Tehtävät

a) Valitse tietolaatikoista yksi vuoden 1977 tapaus Suomesta ja yksi Ruotsista. Etsi internetistä lisää tietoa näistä tapauksista.

- Mitä näistä tapauksista kerrotaan?
- Mitä tiesit etukäteen? Mikä oli uutta tietoa?
- Kerro tai kirjoita tapauksesta omin sanoin.

b) Tutki tietolaatikoita.

- Mitkä vuoden 1977 tapaukset ovat mielestäsi hyviä uutisia? Mitkä huonoja?
- Mistä tapauksesta haluaisit tietää enemmän? Miksi?

MIELIPITEEN ESITTÄMINEN JA PERUSTELU

Lue ensin tietolaatikon teksti. Tee sen jälkeen mielipiteeseen ja kritiikkiin liittyvät tehtävät.

TAUSTOJA

Kun kerrot mielipiteesi, voit aloittaa lauseen esimerkiksi:

- Minun mielestäni…, Mielestäni...
- Minusta…
- Olen sitä mieltä, että…

Olen sitä mieltä, että *Kalevalan kieli on vanhaa.* / ***Mielestäni*** *Kalevalan kieli on vanhaa.*
Minusta *Kalevalan kieli on niin vanhaa, että opiskelijoiden täytyy lukea selkokirja.*

Mielestäni *kenenkään ei tarvitse tupakoida.* ***Minun mielestäni*** *jokainen ihminen saa itse päättää, tupakoiko hän vai ei.*

Mielipiteen voi kertoa myös verbeillä *pitää*, *kokea*, *nähdä*, *tuntua*:

Pidän *Kalevalan kieltä vanha**na**.*
Koen *Kalevalan kielen vanha**ksi**.*
Näen, että *tupakointi on vaarallinen asia.* ***Nähdäkseni*** *tupakointi on vaarallista.*
Minusta tuntuu, että *tupakointi on vaarallista.*

MIELIPITEEN KYSYMINEN

Voit kysyä jonkun mielipidettä esimerkiksi näin:

- Mitä mieltä sinä olet (tästä asiasta)? Mitä mieltä olet?
- Mitä sinun mielestäsi…? Mikä sinun mielestäsi…?
- Entä sinun mielestäsi? Entä sinusta?
- Oletko samaa mieltä? Oletko samaa vai eri mieltä?
- Mikä on sinun mielipiteesi (tästä asiasta)?
- Oletko sitä mieltä, että…?

Minun mielestäni Aleksis Kivi on Suomen paras kirjailija. ***Kuka sinun mielestäsi*** *on Suomen paras kirjailija?*
Minusta Aleksis Kivi on Suomen paras kirjailija. ***Entä sinusta? Mitä mieltä olet?***
Olen sitä mieltä, että Sundbyberg on Ruotsin kaunein kaupunki. ***Oletko samaa mieltä? / Oletko samaa vai eri mieltä?***
Minusta Leo Ylitalon kirjat ovat pelottavia. ***Mikä on sinun mielipiteesi*** *Leo Ylitalon kirjoista?*
Oletko sinä sitä mieltä, että *viinejä pitäisi saada myydä ruokakaupassa?*

MIELIPITEEN PERUSTELEMINEN

Voit kysyä perusteluja esimerkiksi näin:

- Miksi…? Miten niin…?
- Miksi olet sitä mieltä, että…? Miksi sinusta…?
- Miksi olet sitä mieltä? Miksi olet tuota mieltä?
- Voisitko perustella…?

Miksi *Sundbyberg on* ***sinusta/sinun mielestäsi*** *paras kaupunki Ruotsissa?*
Miksi olet sitä mieltä, että *Sundbyberg on paras kaupunki?* ***Voisitko perustella?***
Sanoit, että Aleksis Kivi on Suomen paras kirjailija. ***Miksi olet sitä mieltä?***
Sanoit, että viinejä pitäisi saada myydä ruokakaupassa. ***Voisitko perustella mielipiteesi?***

Voit perustella esimerkiksi näin:

Yksinkertainen tapa perustella oma mielipide on käyttää *koska-*, *sillä-* tai *siksi*, *että* -lausetta:

- Sundbyberg on kaikkein paras kaupunki Ruotsissa, **koska** siellä on paljon palveluja.
- Viinit kuuluvat ruokakauppaan, **sillä** Keski-Euroopassakin viinin voi ostaa ruokakaupasta.
- Aleksis Kivi on paras kirjailija **siksi, että** hän kirjoitti värikkäitä kirjoja. Minun suosikkini on Seitsemän veljestä.

NÄIN KIRJOITAT KIRJA-ARVION ELI KRIITIKIN

1. Valitse kirja, jonka arvioit, ja kirjoita sen tiedot muistiin (nimi, kirjailija, julkaisuvuosi, sivumäärä, genre).

2. Kuvaile kirjan sisältöä ja juonta niin, että lukija saa tietää, mitä kirjassa tapahtuu. Kerro tapahtumista, henkilöistä ja teemasta sopivasti, mutta älä paljasta liikaa!

3. Kerro oma mielipiteesi kirjasta ja perustele se.
   Perustelussasi voit vedota omiin kokemuksiisi ja kirjan yksityiskohtiin.
   Voit myös verrata kirjaa muihin kirjoihin, joita olet lukenut.

4. Kerro, kenelle tai millaiselle lukijalle kirja mielestäsi sopii ja miksi.

Kritiikki Leo Ylitalon *Banaanitalosta*

(Kirja-arvio on muokattu *Jokken kirjanurkka* -blogin kritiikistä. Alkuperäisen tekstin löydät hakemalla verkosta blogin nimellä.)

Göteborgilaisen Leo Ylitalon romaani kertoo Banaanitalosta, joka sijaitsee Sundbybergissä, Tukholman lähellä. Banaanitalossa asui tuohon aikaan Marabou-suklaatehtaan työntekijöitä. Kerrostalon omisti Marabou, ja työntekijät olivat kotoisin eri puolilta maailmaa. Monet tulivat Suomesta.

Eletään kesää 1977, ja kirjan alussa Lauri (22 v) hyppää kohtalokkain seurauksin kerrostalon ikkunasta. *Banaanitalo*-romaanin alkua ja loppua sitoo jännite: miksi Lauri teki itsemurhan?

3 Teoksen parasta antia minulle oli miljöön kuvaus. Kieli on yllättävän sujuvaa. Romaani kuvaa vuotta 1977, sillä kuningatar Victoria syntyi 14.7.1977. Moni laulaa romaanissa 1970-luvun hittejä. Ikkunasta hypännyt Lauri oli todella edellä aikaansa, koska omistaa jo Leevi and the Leavingsin singlen Mitä kuuluu Marja Leena, joka tosin ilmestyi vasta vuonna 1978.

2

Romaanin päähenkilö Raimo on muuttanut Ruotsiin Oulusta. Hän on opiskellut ensin Göteborgin ja nyt Tukholman yliopistossa. Psykologian opinnot etenevät hitaasti. Hän on töissä Maraboun suklaatehtaalla, jota kuvataan yksityiskohtaisesti.

Suomalaiset ovat paljon yhdessä. Välillä juopotellaan, välillä naidaan ilman ehkäisyä. Osa saa sukupuolitaudin, osa tulee raskaaksi. Työkavereita on myös Iranista ja Chilestä. Kesälomalla suomalaiset lähtevät junalla Göteborgiin. Paljon kerrotaan tarinoita. Osa suomalaisista on ollut sodassa, joku on tuntenut Ilmari Kiannon. Päähenkilö Raimo on nähnyt Pentti Saarikosken.

3 Kirjassa oli paljon tuttuja paikkoja Tukholmasta: Gröna Lund, Slussen ja Kista, joka rakennettiin 1970-luvulla. Olen itsekin matkannut junalla Göteborgiin, tosin vasta vuonna 2017.

4 *Banaanitalo* on sujuva ja nostalginen kirja oikealle kohderyhmälle.

Tehtävät

a) Lue yllä oleva kritiikki Leo Ylitalon *Banaanitalosta*. Vastaa kysymyksiin.

1. Ketkä asuvat Banaanitalossa kritiikin mukaan?
2. Mitä mieltä Jokke on *Banaanitalo*-romaanin miljööstä?
3. Mitä Jokke sanoo Raimosta?
4. Mitä Jokke kertoo Gröna Lundista, Slussenista ja Kistasta?
5. Mitä mieltä Jokke on *Banaanitalo*-romaanista?
6. Oletko samaa mieltä kuin Jokke *Banaanitalo*-romaanista? Perustele mielipiteesi.

b) Mitä mieltä sinä olet *Banaanitalosta*? Kirjoita kritiikki!
Käytä apuna tietolaatikossa olevaa kirja-arvion kaavaa. Perustele oma mielipide.

c) Pohdi, kuka voisi kiinnostua Ylitalon kirjasta ja miksi.
Mikä sinun mielestäsi oli kiinnostavinta kirjassa? Millaisia tunteita se herätti?

LEVYRAATI

Perinteinen levyraati on yksinkertainen: kuuntelijat antavat pisteitä lauluille ja kertovat niistä mielipiteen.

1. Kuunnellaan *Banaanitalon* lauluja.
2. Kerro, kuinka monta pistettä (1–10) annat laululle.
   1 on huonoin arvosana, 10 on paras.
3. Kerro myös oma mielipiteesi laulusta. Perustele!

Listan *Banaanitalon* lauluista löydät sivulta 17.

Ryhmässä voitte vertailla mielipiteitä.
Kuka on samaa mieltä kuin sinä? Kuka on eri mieltä kuin sinä? Mikä laulu sai eniten ääniä eli on voittaja? Mikä laulu sai vähiten ääniä eli on häviäjä?

HISTORIALLISTA TIETOA *LEVYRAADISTA*

Levyraati on televisio-ohjelmien klassikko, jota lähetettiin jo 1960-luvulla. Pitkän tauon jälkeen *Levyraatia* alettiin jälleen esittää MTV3-kanavalla tammikuussa 2024.

Levyraadissa juontaja valitsee raadille kuunneltavaksi kappaleita, joille raatilaiset antavat pisteitä asteikolla 1–10. Arviot tehdään kuuntelun aikana, eivätkä raatilaiset tiedä etukäteen, mitä kappaleita kuuntelevat tai kuka artisti on. Kuuntelun jälkeen kaikki kommentoivat ja perustelevat pisteensä. Lopussa julistetaan eniten pisteitä saanut kappale voittajaksi.

Oikeat vastaukset löydät sivulta 80.

Sanastotehtävät

Seuraavat tehtävät liittyvät *Banaanitalo*-romaanin sanastoon. Voit tehdä tehtävät, kun olet lukenut koko kirjan.

RUOTSINSUOMALAISIA SANOJA

Ruotsissa puhuttavassa suomen kielessä on joitakin sellaisia sanoja, joita ei käytetä Suomessa. Ne ovat usein peräisin ruotsin kielestä ja liittyvät ruotsalaiseen yhteiskuntaan ja arkeen Ruotsissa. *Banaanitalossakin* on tällaisia ruotsinsuomalaisia sanoja. Katso listan sanoja ja mieti, mistä ruotsin kielen sanoista ne tulevat ja mitä sanaa niistä voisi käyttää Suomessa:

- valssisali
- eersettari
- pendeltoogi
- falukorvi
- insatsiasunto
- meklari

Mitä muita ruotsinsuomen sanoja tiedät? Miten selittäisit ne suomalaiselle, joka ei tiedä, mitä ne tarkoittavat?

Joka vuosi Ruotsin radion suomenkielinen kanava Sveriges Radio Finska järjestää *Vuoden ruotsinsuomalainen sana* -kilpailun, johon kuuntelijat voivat ehdottaa omia suosikkejaan. Viime vuosien voittajia ja ehdotuksia näet alla:

- blipata
- swishata
- myyssata
- nukkuma-aamu
- fiksata
- fiikata
- rullarappuset
- puristuspäivä
- rasti
- mjukikset

Voit hakea lisätietoa kilpailusta internetissä hakusanoilla "vuoden ruotsinsuomalainen sana" tai "årets sverigefinska ord".

Tiedätkö sinä, mitä sanat tarkoittavat? Mitä sanaa haluaisit itse ehdottaa tämän vuoden ruotsinsuomalaiseksi sanaksi? Ehkä voit jopa lähettää ehdotuksesi kilpailuun!

ALIAS

Ohessa on sanoja, jotka esiintyvät *Banaanitalo*-romaanissa. Selitä näitä sanoja parillesi. Parin tehtävä on arvata oikeat sanat.

Kun selität sanoja, et saa käyttää sitä sanaa, joka on arvauksen kohteena. Vaihtakaa myös rooleja niin, että parisi selittää sanoja ja sinä yrität arvata niitä.

Esimerkki: Selitä sana *Banaanitalo*. Voit selittää sanan sanomalla esim. ”keltainen hedelmä” ja ”rakennus, jossa ihmiset asuvat”. Et saa käyttää sanoja *banaani* tai *talo*.

TYÖSUHDEASUNTO	RAUHATON	MENNÄ KIHLOIHIN
SIREENI	VAITIOLOVELVOLLISUUS	PIHAKEINU
KEITTOKOMERO	PUNASTUA	PÄÄSYKOKEET
HALATA	KAUNEUSKILPAILUT	HÄMMENTYNYT
LIUKUHIHNA	JOULUTORTTU	TYÖMATKA
HAALARIT	VALMISRUOKA	RAITIOVAUNU
JUHLIA	POHJAKERROS	LUMIKINOS
TALVISOTA	SURULLINEN	YKSIÖ
JANOINEN	ANKKALAMPI	SUOMI-SEURA
HUVIPUISTO	SATAMA	RANKKA

MILLAINEN BANAANITALO ON?

Banaanitalo-romaanissa Banaanitaloa kuvataan samankaltaiseksi kuin ihminen. Kyse on **personifikaatiosta**. Tällaista kuvausta sisältyy erityisesti lukuihin 5, 18, 27 ja 39.

Banaanitalosta käytetään **verbejä**, jotka yleensä liitetään ihmisen toimintaan. Etsi kirjasta tällaisia verbejä. Mitä Banaanitalo tekee?

Kirjassa kuvataan, että Banaanitalo myös tuntee ja haluaa erilaisia asioita. Etsi tekstistä esimerkkejä siitä, mitä Banaanitalo tuntee ja millaisia asioita haluaa.

Tee lista sanoista, joilla Banaanitaloa kuvataan. Mihin eri sanaluokkiin nämä sanat kuuluvat?

Kuvaile Banaanitaloa omin sanoin. Mieti, millaisia **adjektiiveja** talosta voitaisiin käyttää. Millainen talo on, miltä se näyttää, mikä sen ilmapiiri on?

Kuvaa jotakin muuta taloa (esimerkiksi lapsuudenkotiasi, nykyistä asuntoasi, opiskelupaikkaasi) samaan tyyliin. Mitä talo ajattelee ja tuntee? Millainen talo on?

Suomenkieliset sanat löydät sivulta 81.

TYÖTODISTUS

Banaanitalo-romaanissa (luvussa 34) Raimo saa Kunnarilta työtodistuksen. Alla on kuvat työtodistusmallista ruotsiksi ja englanniksi. Valitse toinen malleista, ja kirjoita todistuksen otsikot suomeksi. Kirjoita myös joko Raimon työtodistus tai työtodistus, jonka itse olisit voinut saada esimerkiksi kesätöistä.

ARBETSINTYG

Den anställdes personuppgifter

Namn	Personnummer
Adress	Telefon

Arbetsgivare

Uppgifter om anställning

Befattning	Sysselsättningsgrad
Anställningstid	Inkomst

Huvudsakliga arbetsuppgifter

Omdöme

Orsaken till att arbete upphört

T.ex. säsongsanställning, tidsbegränsad anställning, egen uppsägning

Underskrift _____

Plats, datum _____

CERTIFICATE OF EMPLOYMENT

Personal data of the employee

Name	Personal identification number
Address	Phone

Employer

Information on employment

Position	Employment rate
Duration of employment	Salary

Main duties

Assessment

Reason for termination of employment

E.g. seasonal employment, fixed-term employment, own resignation

Signature _____

Place, date _____

Mallivastauksen löydät sivulta 82.

Tiedonhakutehtävät

Seuraavissa tehtävissä harjoittelet tiedonhakua *Banaanitalo*-romaanin aiheista. Voit tehdä tehtävät, kun olet lukenut koko kirjan.

ARKKITEHTUURIA

Banaanitalo on oikea kerrostalo, joka on saanut nimensä siitä, että se näyttää banaanilta. On myös muita rakennuksia, jotka ovat saaneet nimensä ulkonäkönsä mukaan. Etsi internetistä, mitä rakennuksia Ruotsissa tai ulkomailla on nimetty samalla tavalla. Keksitkö itse muita rakennuksia, joille voisi antaa nimen niiden ulkonäön mukaan?

Kerää tiedonhaun tuloksistasi lista ja esittele se suullisesti. Muista kertoa, mistä tieto on peräisin. Kerro myös omat ehdotuksesi rakennuksista, joille voisi antaa uuden nimen niiden ulkonäön perusteella.

RUOTSINSUOMALAISTEN OIKEUDET JA RUOTSINSUOMALAINEN TOIMINTA

Banaanitalossa kuvaillaan, kuinka ruotsinsuomalaisten oikeuksia ajettiin Ruotsissa 1970-luvulla ja millaista ruotsinsuomalaista toimintaa silloin oli.

> 1950- ja 1960-luvulla Ruotsiin muutti paljon suomalaisia,
> ja 1970-luvulla he ja heidän jälkeläisensä alkoivat vaatia
> kovaan ääneen kielellisiä oikeuksiaan.
> Siksi suurille teollisuuspaikkakunnille perustettiin
> suomenkielisiä esikouluja ja alakoulun luokkia.
> Sveriges radio lähetti arkipäivisin
> suomenkielisiä uutisia.
> Lauantaisin oli puolen tunnin radiolähetys,
> jossa oli uutisten lisäksi suomalaista tanssimusiikkia.
>
> Finn Sanomat -sanomalehti ilmestyi viisi kertaa viikossa,
> ja Göteborgissa oli pieni suomalainen teatteri.
> Isoimmilla paikkakunnilla toimi Suomi-seuroja,
> jotka järjestivät viihde- ja tanssi-iltamia.
> **(*Banaanitalo*, luku 23)**

Ota selvää, millaisia oikeuksia ruotsinsuomalaisilla on nykyään koko Ruotsissa ja erityisesti sinun kotikaupungissasi.

Selvitä lisäksi, millaista ruotsinsuomalaista toimintaa sinun kotikaupungissasi on. Ehdota myös, miten sitä voisi kehittää ja perustele miksi.

Valmistele suullinen esitelmä, jossa kerrot myös, mistä informaatio on peräisin.

Kielen ja kansanperinteen tutkimuslaitoksen ISOF:n (www.isof.se) sekä kuntien omista verkkosivuista voi olla tehtävässä apua.

RUSKEAT TEHTÄVÄT

Lukupiirin tapaamiskerrat

Lukupiiritehtävät soveltuvat tehtäväksi ryhmässä tai itsenäisesti. Jos lukupiiritehtävät tehdään ryhmässä, on lukemisen aluksi hyvä sopia yhteinen aikataulu.

1. KIRJA ON VALITTU

Tutkitaan yhdessä *Banaanitalon* kantta ja luetaan takakansiteksti.

- Millaisia ajatuksia kansi ja takakansiteksti herättävät?
- Tehdään ajatuskartta, johon kootaan odotuksia: mistä kirja kertoo? Mitä odotan kirjalta?
- Jokainen lukupiiriläinen kirjoittaa kaksi kirjaa koskevaa adjektiivia, kaksi tulevaa lukukokemusta kuvaavaa sanaa ja yhden kirjaan liittyvän tunteen.
- *Banaanitalo* on ruotsinsuomalainen romaani. Mitä ruotsinsuomalaisuus tarkoittaa sinulle?

2. KIRJASTA ON LUETTU NOIN 1/3

Keskustellaan yhdessä ja pohditaan vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

- Mitä tiedät kirjan henkilöistä?
- Mitä tiedät Banaanitalosta? Missä se sijaitsee? Keitä siellä asuu?
- Kuka on mielestäsi mielenkiintoisin henkilö *Banaanitalossa* tähän mennessä? Miksi?

3. KIRJASTA ON LUETTU NOIN 2/3

Laaditaan yhdessä juonikaavio kirjan tähänastisista tapahtumista. Pohditaan yhdessä loppuratkaisua:

- Mitä kirjan lopussa tapahtuu? Miksi ajattelet niin?
- Mitä ajattelet kirjan tyylistä ja kielestä?

4. KIRJA ON LUETTU KOKONAAN

Katsotaan ensimmäisellä tapaamisella tehtyä ajatuskarttaa.

- Millä tavalla *Banaanitalo* vastasi odotuksia?
- Mitä ajattelit *Banaanitalosta*?
- Kuka oli mielenkiintoisin henkilö *Banaanitalossa*? Oletko nyt samaa vai eri mieltä kuin aiemmin? Miksi?
- Minkälaista oli asua 1970-luvulla Ruotsissa, jos oli ruotsinsuomalainen?
- Pohdi, millainen lukija voisi kiinnostua *Banaanitalosta* ja miksi.
- Mikä sinun mielestäsi oli kiinnostavinta *Banaanitalossa*?
- Millaisia tunteita *Banaanitalo* herätti sinussa?

Mielipidetehtävät

Seuraavissa tehtävissä keskustellaan mielipiteistä. Molemmat tehtävät voi tehdä siinä vaiheessa, kun koko kirja on luettu.

KESKUSTELUA ESSEESTÄ

Lue seuraava essee ja vastaa sen alla oleviin kysymyksiin.

Banaanitalossa tapahtuu

Alkuperäisteksti Juhani Niemi
(teoksessa *Kulttuuripamaus. Matkalla Ruotsissa*, Ntamo, 2020).
Selkomukauttanut ja lyhentänyt Silja Vuorikuru.

Banaanitalo on Leo Ylitalon toinen romaani.
Se kertoo ruotsinsuomalaisten yhteisöstä 1970-luvulla.

Banaanitalossa ovat esillä Maraboun suklaatehdas
ja tehtaan työntekijät.
Keskipisteessä on kuitenkin betonirakennus,
jota kutsutaan Banaanitaloksi.

Talo sijaitsee Tukholman kupeessa.
Se muistuttaa muodoltaan hedelmää.
Talossa asuu persoonallisia ihmisiä.
Talo itsekin muistuttaa elävää olentoa.
Voidaan jopa ajatella,
että Banaanitalo on romaanin päähenkilö
ja Banaanitalon asukkaat ovat sivuhenkilöitä.

Banaanitalon asukkaat ovat tiivis yhteisö,
aivan kuin suomalainen kylä asukkaineen.
He kamppailevat paremman elämän ja hyvinvoinnin puolesta
ja tukevat toisiaan tässä kamppailussa.
Banaanitalon asukkaita voikin verrata
muihin tiiviisiin yhteisöihin,
joita kuvataan kirjallisuudessa.
He ovat hieman samanlainen yhteisö
kuin Väinö Linnan *Tuntematon sotilas* -romaanin komppania.

Banaanitalo on kertomus
ruotsinsuomalaisten ihmisten tilanteesta kahden kulttuurin välissä.
Romaanissa esitellään monia mielenkiintoisia hahmoja.
Maraboun suklaatehtaalla työskentelee maahanmuuttajia,
jotka edustavat eri kulttuuritaustoja ja uskontoja.
Henkilöhahmoja on paljon,
ja heidän välillään käy yllättäviä kohtaamisia.

Yksi *Banaanitalon* henkilöistä on Raimo.
Hän on nuori mies, joka kokee erilaisia seikkailuja,
mutta pyrkii myös eteenpäin elämässä.
Raimo kokee ulkopuolisuuden tunteita ympäristössään:
hänellä on vain yksi synnyinmaa,
mutta kotimaita on kaksi.

Banaanitalo onkin myös Raimon kehityskertomus.
Raimo myös muistuttaa kirjan kirjoittajaa Leo Ylitaloa,
joka asui Banaanitalossa 1970-luvulla
ja opiskeli sitä ennen Göteborgin yliopistossa.

Banaanitalossa viitataan moniin 1970-luvun tapahtumiin,
jotka luovat ajankuvaa.
Romaanissa kerrotaan esimerkiksi Katri-Helenasta, Abbasta
ja Ruotsin kuninkaallisten elämästä.

Keskustelukysymykset

- Esseessä puhutaan kirjan päähenkilöistä, sivuhenkilöistä ja keskeisistä henkilöhahmoista. Oletko samaa mieltä esseen kanssa? Miksi/miksi et? Ketkä sinun mielestäsi ovat kirjan keskeisiä henkilöitä?
- Miten esseessä kuvataan Banaanitaloa? Kuvaisitko itse taloa jollakin muulla tavalla?
- Esseessä *Banaanitalo*-romaania verrataan *Tuntematon sotilas* -romaaniin. Tunnetko *Tuntematon sotilas* -romaanin? Tuleeko mieleesi muita kirjoja, joissa kuvataan tiiviitä ihmisyhteisöjä?
- Esseessä kerrotaan, että *Banaanitalossa* viitataan moniin 1970-luvun tapahtumiin. Tällä tavalla luodaan uskottava ajankuva.

  Mitä 2020-luvun tapahtumia nostaisit esiin, jos kirjoittaisit romaanin, joka sijoittuu tähän aikaan? Miksi?
- Esseessä sanotaan, että Raimo muistuttaa kirjan kirjoittajaa Leo Ylitaloa. Mitä mieltä olet tästä väitteestä? Tuleeko mieleesi muita kirjoja, joissa joku henkilöhahmo on samankaltainen kuin kirjan kirjoittaja?

KESKUSTELUA MUSIIKISTA

Käy kuuntelemassa *Banaanitalon* musiikkia ennen kuin tapaat lukupiirin kanssa. Puhukaa yhdessä musiikista.

- Minkälaista musiikkia ihmiset kuuntelivat 1970-luvulla?
- Mitä mieltä olen 1970-luvun musiikista? Kuunteletko sitä? Miksi/miksi et?
- Mikä oli mielestäsi paras kappale listalla? Miksi?
- Mikä on 1970-luvun musiikin merkitys Banaanitalossa?

Listan *Banaanitalon* musiikkikappaleista löydät sivulta 17.

TEHTÄVIEN VASTAUKSET

Täältä löydät sinisten tehtävien oikeat vastaukset ja mallivastaukset joihinkin keltaisiin ja punaisiin tehtäviin. Kaikkien tehtävien oikeita vastauksia ei ole kerrottu, koska opetusmateriaaliin sisältyy myös soveltavia tehtäviä, jotka voi ratkaista eri tavoilla.

Siniset tehtävät

MONIVALINTATEHTÄVÄT

1. Lauri

Miksi Janne suuttuu?
b) Siksi, että Kati ja Marja-Leena puhuvat asiattomasti.

Miten Abban laulu *Summernight City* liittyy luvun tapahtumiin?
c) Joku soittaa laulua Banaanitalossa.

2. Poliisit

Millainen Laurin asunto on?
b) Asunto on likainen ja sotkuinen.

Miksi Raimo lukee kirjeen?
a) Siksi, että kirje on kirjoitettu suomeksi,
eivätkä poliisit osaa suomen kieltä.

3. Valssisali

Millaista valssisalissa on?
b) Valssisalissa on kuuma.

Mitä valuvikaisille konvehdeille ja pastilleille tehdään?
c) Ne jauhetaan uudelleen valssisalissa.

4. Suomalaisten porukka

Mitä kieltä suomalaiset työntekijät käyttävät tehtaassa?
a) He puhuvat suomen kieltä, eri murteilla.

Mistä Anders on kotoisin?
a) Pohjois-Ruotsista.

5. Rommirusinasuklaa

Mitä Leeville tapahtuu?
c) Hän juo liikaa rommia ja sammuu.

Miksi Raimo on surullinen?
a) Hänelle tulee ikävä Lauria.

6. Lauantaiaamuna Sundbybergissä

Missä Banaanitalon asukkaat käyvät töissä?
b) Osa asukkaista käy töissä Maraboun tehtaassa, osa muissa paikoissa.

Millainen paikka tori on?
b) Torilla on usein hyvin hiljaista.

7. Campus-talon asukkaita

Millaisia vaatteita Carolina käyttää?
a) Takkia, alusvaatteita ja saappaita.

Mitä Uolevi myy?
c) Kotiviiniä.

8. Johanneksen luona

Miksi Johannes muutti Ruotsiin?
a) Hän masentui Suomessa.

Millaista työ alumiinitehtaalla oli?
c) Työ oli vuorotyötä.

9. Piknikillä

Minne suomalaiset menevät piknikille?
a) Ankkalammelle.

Mitä vieras nainen sanoo suomalaisista?
a) Hän haukkuu suomalaisia.

10. Raimo keskustelee poliisien kanssa

Mitä Raimo ostaa kaupasta?
c) Ruokaa, juomaa ja tupakkaa.

Miksi poliisit tulevat käymään Raimon ovella?
c) He kertovat, että Raimo saa Laurin asunnon huonekalut.

11. Pubissa sunnuntaina

Miksi Raimo asui aiemmin Turussa?
c) Hän opiskeli ja teki töitä siellä.

12. Raimo ja Laukkanen puistossa

Minkä tärkeän asian Laukkanen oppi sodassa?
a) Hän oppi ottamaan muut ihmiset huomioon.

Mitä Laukkanen kertoo *finnjävel*-sanasta?
b) Oli suomalaisten nuorten miesten omaa syytä,
että heistä alettiin käyttää tätä nimitystä.

13. Taleb ja Mohammed

Millainen Talebin suhde uskontoon on?
a) Uskonnolliset säännöt eivät ole hänelle kovinkaan tärkeitä.

14. Daim-suklaan tekoa

Mitä mieltä Raimo on osastosta,
jossa valmistetaan Daim-suklaata?
b) Osastolla on hänen mielestään kylmä.

Raimon mielestä ruotsalaiset ja suomalaiset ovat erilaisia. Millä tavalla?
a) Suomalaiset sanovat asiat suoremmin kuin ruotsalaiset.

15. Yolanda

Miksi Raimo hämmästyy,
kun hän keskustelee Yolandan kanssa?
c) Siksi, että Yolanda tietää asioita Suomesta.

16. Ruokatunnilla

Kuka on Carina?
a) Carina on Yolandan kumppani.

17. Kulttuurieroja

Mikä asia on Talebin mielestä järjetön?
b) Se, että Ruotsissa
mies voi jäädä kotiin hoitamaan lapsia.

Mitä Yolandalle tapahtui lentokentällä?
c) Hänet pidätettiin.

18. Marja-Leenan ongelmat

Minne Raimo saattaa Marja-Leenan?
a) Marja-Leenan omaan asuntoon.

19. Uolevin juhlista Tukholmaan

Kuka on Risto?
b) Suomalainen mies, joka myöhästyi laivasta.

20. Jatkot Campuksella

Mitä Raimo ajattelee jatkojen jälkeen?
a) Hän ajattelee,
että hänen pitäisi jo elää aikuismaisemmin.

21. Junalla Göteborgiin

Miksi Raimo lähti nuorena Göteborgiin?
a) Hän tahtoi parantaa ruotsin kielen taitoaan.

Mitä Katri Helenan keikalla tapahtui?
c) Humalainen suomalainen häiritsi keikkaa.

22. Perillä Göteborgissa

Miksi Carolina muutti alun perin Ruotsiin?
a) Hänen poikaystävänsä jätti hänet,
ja hän halusi aloittaa uuden elämän muualla.

23. Päivä Anteron ja Sepon kanssa

Miksi Raimo ei halunnut asua nuorena Anteron luona?
c) Antero yritti määräillä Raimoa liikaa,
ja Anteron luona oli myös rauhatonta.

Miksi Antero ja Raimo onnittelevat Seppoa?
b) Seppo on saanut lapsenlapsen.

24. Turisteina Jannen ja Carolinan kanssa

Mitä vuoristoradan kyydissä tapahtuu?
a) Carolinan kori putoaa ja osuu Raimoa otsaan.

Mistä Carolina on saanut rahaa?
c) Hänen tätinsä antoi hänelle rahaa.

25. Yöllä Anteron asunnossa

Miksi Raimo ei halua kuunnella musiikkia?
a) Hän ei halua,
että Anterolle tulee ongelmia metelin vuoksi.

26. Syksyllä

Mistä asiasta Marja-Leena kertoo Raimolle?
c) Hän kertoo,
että hän ei ole keskeyttänyt raskauttaan.

27. Opiskelupaikka

Mitä Raimo ajattelee Laurista?
c) Hän ajattelee,
että olisi ehkä voinut vaikuttaa siihen,
mitä Laurille tapahtui.

28. Uutinen Göteborgista

Mitä uutisissa kerrotaan maanvyörystä?
a) Maanvyöryssä kuoli monta ihmistä.

29. Raimo irtisanoutuu

Mitä Mohammed tekee?
c) Hän solvaa Yolandaa.

30. Johannes muuttaa Raimon luokse

Millä tavoin Kaarinan elämä on muuttunut?
c) Hän on eronnut.

Mitä Johannes harkitsee?
b) Suomeen palaamista.

31. Carolinan suru

Mitä Raimo ajattelee sanonnasta ”kaveria ei jätetä”?
a) Sanonta sopii hänen mielestään myös Banaanitalon asukkaisiin.

32. Johanneksen päätös

Miksi kalakeittokattilassa on hauen pää?
b) Se on kalakeiton mauste.

33. Khat

Mitä Taleb ajattelee Mohammedista?
c) Hänen mielestään Mohammed on vääräuskoinen.

34. Janne tuuraa Mohammedia

Millainen Jannen matka Göteborgiin oli?
a) Göteborgissa oli surullinen tunnelma,
koska ihmiset surivat maanvyöryn uhreja.

Millaisen työtodistuksen Raimo sai?
b) Hyvän.

35. Ulkona Magnuksen kanssa

Miksi lääkäri suuttui Magnukselle?
c) Magnus soitti ambulanssin,
kun hänen kissansa oli sairas.

36. Erokaljat

Mitä työtoverit kirjoittavat kuitteihin?
a) Osoitteita.

37. Kirjastossa

Mitä Olga ehdottaa Raimolle?
c) Elokuviin menoa.

38. Laurin lapsuus

Millainen Laurin lapsuus oli?
c) Laurin lapsuus oli onneton.

39. Hyvästit

Mitä Raimo ajattelee vuodesta Banaanitalossa?
c) Vuoteen on kuulunut sekä vaikeita että hyviä hetkiä.

SISÄLTÖKYSYMYKSET

1. Valssisali eli valssaamo on tehtaan paikka,
jossa suklaata valmistetaan.

2. Eersettari on sijainen.
Eersettari tulee tekemään työtä liukuhihnan ääressä,
kun työntekijä pitää tauon.

3. Työmiehet odottavat jo etukäteen päiviä,
jolloin rommirusinasuklaata tehdään.
Monet työmiehet tuovat silloin työpaikalle salaa
pillejä ja letkuja,
joiden avulla juovat rommia suoraan rommikaukalosta.

4. Taloa kutsutaan Campus-taloksi
tai Suomalaiseksi Campukseksi siksi,
että jotkut talon asukkaat opiskelevat Tukholman yliopistossa
työnsä ohessa.

5. Laukkanen liittyi vapaaehtoisena armeijaan,
kun hän oli vasta 14-vuotias.
Hän istui vartiotornissa ja tähysti vihollisen lentokoneita.
Myöhemmin hän toimi kaukopartiossa.

6. Kirjassa kerrotaan,
että Rinkeby on harmaa betonilähiö.
Rinkebyssa on kuitenkin metro,
jolla pääsee eri puolille Tukholmaa.
Taleb asuu Rinkebyssa.

7. Taleb ei tule toimeen Mohammedin kanssa siksi,
että Mohammed on sunni
ja Taleb on shiia.
Sunni- ja shiiamuslimit kuuluvat
kahteen eri islaminuskoisten ryhmään.
Näiden ryhmien välit ovat huonot.

8. Insatsiasunto on asunto,
jonka hinnasta ostaja maksaa ensin vain osan.
Asunnosta maksetaan sen jälkeen vuokraa.
Vuokra on kuitenkin pienempi
kuin muissa vuokra-asunnoissa.
Insatsiasunnon voi ostaa myös osamaksulla.

9. Raimo matkusti Göteborgiin ensimmäisen kerran,
kun hän oli 18-vuotias.
Hän oli kesätöissä Volvon tehtaalla.
Hän olisi halunnut oppia ruotsin kieltä matkan aikana,
mutta se ei onnistunut,
koska tehtaan työntekijät eivät puhuneet ruotsia.

10. Niclas on lääkäri, joka asuu Suomessa.
Hän on Carolinan entinen poikaystävä.

11. Antero on Raimon veli,
joka asuu Göteborgissa.

12. Mölndalin opettajakorkeakoulussa alkaa koulutus,
johon Raimo päättää pyrkiä.
Mölndalin opettajakorkeakoulu toimii
Göteborgin yliopistossa.

13. Kirjeessä kerrotaan,
että Raimo on hyväksytty Mölndalin opettajakorkeakouluun.

14. 30.11.1977 tapahtuu maanvyöry Göteborgissa.
Maanvyöryssä kuolee ja loukkaantuu ihmisiä.
Yksi onnettomuuden uhri on Carolinan täti.

15. Karin on Magnuksen entinen tyttöystävä.
He olivat yhdessä vain vähän aikaa, pari viikkoa.

16. *Kurjet lentävät* on venäläinen elokuva,
joka on juuri saanut ensi-iltansa Ruotsissa.
Raimo tapaa kirjastossa Olga-nimisen naisen,
joka pyytää hänet mukaansa katsomaan elokuvaa.

17. Lauri oli kärsinyt yökastelusta lapsuudesta asti.
Tämä ongelma aiheutti hänelle häpeää.
Hänen isänsä pahoinpiteli häntä yökastelun vuoksi,
ja häntä kiusattiin tästä asiasta myös koulussa.

Keltaiset tehtävät

KYSYMYKSIÄ RUOTSINSUOMALAISUUDESTA

- **Millainen Suomen ja Ruotsin suhde oli vuosien 1150 ja 1809 välillä?**
  Suomi kuului tuolloin Ruotsin valtakuntaan.
  Suomen ja Ruotsin välille rakentui jo tuolloin vahva suhde.

- **Keitä olivat metsäsuomalaiset?**
  Metsäsuomalaiset olivat suomalaisia,
  jotka elivät 1500- ja 1600-luvuilla.
  He asuivat alun perin Savossa ja Pohjois-Hämeessä
  ja muuttivat sieltä Keski-Ruotsin metsäalueille.
  Suomalainen kulttuuri säilyi hyvin metsäsuomalaisten keskuudessa.

- **Kuinka paljon suomalaisia sotalapsia lähetettiin Ruotsiin talvisodan aikana?**
  Ruotsiin lähetettiin noin 70 000 suomalaista sotalasta.

- **Miksi monet suomalaiset muuttivat Ruotsiin 1960- ja 1970-luvuilla?**
  Työtilanne Suomessa oli huono, etenkin maaseudulla.
  Työtä löytyi helpommin Ruotsista,
  jossa monesti myös maksettiin parempaa palkkaa.

- **Mitä tarkoittaa muuttotappio?**
  Muuttotappio on tilanne,
  jossa tietystä maasta muuttaa ihmisiä pois,
  mutta tähän maahan ei muuta yhtä paljoa ihmisiä muualta.
  Silloin maan väestön määrä pienenee.

- **Millaisissa työpaikoissa monet ruotsinsuomalaiset työskentelivät 1960- ja 1970-luvuilla?**
  Monet ruotsinsuomalaiset työskentelivät tuolloin
  teollisuuden palveluksessa, esimerkiksi tehtaissa.
  Tällaisia työpaikkoja olivat esimerkiksi
  Maraboun suklaatehdas ja Volvon tehtaat.

- **Miksi monien ruotsinsuomalaisten ruotsin kielen taito jäi vähäiseksi 1960- ja 1970-luvuilla?**
  Maahanmuuttajia ei vielä tuohon aikaan osattu kovin hyvin
  integroida osaksi yhteiskuntaa.
  Siksi myös monet ruotsinsuomalaiset asuivat samoilla alueilla
  ja tutustuivat lähinnä toisiinsa.
  On vaikeaa oppia kieltä,
  ellei saa tarpeeksi tilaisuuksia käyttää sitä.

- **Miten oman äidinkielen opetuksen tilanne parani Ruotsissa 1970-luvulla?**
  Laki muuttui 1970-luvun lopussa.
  Uuden lain mukaan
  kuntien täytyi alkaa järjestää
  oman äidinkielen opetusta.
  Tuohon aikaan perustettiin myös
  ensimmäiset suomenkieliset luokat.
  Näitä luokkia oli erityisen paljon 1970- ja 1980-luvuilla.

- **Miksi monet kolmannen sukupolven ruotsinsuomalaiset eivät osaa suomen kieltä?**
  Ruotsissa ei enää ole yhtä paljon suomenkielisiä luokkia
  kuin aiemmin.
  Suomenkielisten luokkien määrä alkoi vähentyä
  jo 1990-luvulla.
  Suomen kielen asema on myös pysynyt heikkona yhteiskunnassa.

- **Nykyisin suomen kieli on kansallinen vähemmistökieli Ruotsissa. Mitä tämä tarkoittaa käytännössä?**
  Koska suomen kieli on kansallinen vähemmistökieli Ruotsissa,
  ruotsalaisen yhteiskunnan tulee suojella ja edistää suomen kieltä.
  Erityisen tärkeää on lasten oikeus käyttää suomen kieltä.
  Lisäksi yhteiskunnan tulee tukea ruotsinsuomalaista kulttuuria.

BANAANITALON TAUSTAA

- **Mitä tietoa sait kirjailija Leo Ylitalon elämästä?**
  Leo Ylitalo syntyi Suomessa, Pohjois-Pohjanmaalla.
  Hänen syntymävuotensa on 1950.
  Ruotsiin Ylitalo muutti ensimmäisen kerran vuonna 1970,
  mutta pysyvästi vasta vuonna 1972.

  Ylitalo työskenteli nuorena vähän aikaa
  Volvon tehtaalla Göteborgissa.
  Vuonna 1977 hän muutti Sundbybergiin.
  Siellä hän asui Banaanitalossa
  ja työskenteli Maraboun suklaatehtaassa.

  Sittemmin Ylitalo opiskeli opettajaksi ja filosofian maisteriksi
  Göteborgin yliopistossa.
  Ylitalo työskenteli pitkään opettajana.
  Kirjailijaksi hän ryhtyi 2010-luvulla.

- **Millaisia kirjoja Leo Ylitalo on kirjoittanut?**
  Leo Ylitalon esikoisteos on romaani,
  jonka nimi on *Sururisti*.
  Se sijoittuu Suomeen
  ja kertoo nuoren miehen tarinan.
  Myöhemmissä romaaneissaan Ylitalo käsittelee
  ruotsinsuomalaisten siirtolaisten elämää.

- **Mitä Maraboun suklaatehtaan historiasta kerrotaan?**

  Maraboun suklaatehdas on
  Freian suklaatehtaan tytäryhtiö Ruotsissa.
  Maraboun tehtaassa alettiin tuottaa suklaata vuonna 1919.
  Tehtaan nimen esikuvana toimi marabou-haikara,
  ja haikaran kuvaa käytetään myös tuotteissa.

Punaiset tehtävät

UUTINEN

a) 1. Mitä prinsessan tulevasta asemasta Ruotsissa kerrotaan?
Hän ei ole kruununperillinen, jos perheeseen syntyy myöhemmin poikalapsi.

2. Mitä kuningas kertoi lapsen syntymästä?
Hän kertoi, että äiti ja tytär voivat hyvin, mikä on suuren kiitollisuuden aihe. Lisäksi hän totesi olevansa ylpeä isä.

3. Miten prinsessan syntymää juhlittiin Ruotsissa?
Kansalaiset toivat kukkatervehdyksiä kuninkaanlinnan edustalle, ja prinsessan syntymän kunniaksi ammuttiin tykinlaukauksia. Lisäksi Ruotsin pääministeri onnitteli kuningasperhettä.

4. Miten pääministeri kommentoi prinsessan syntymää?
Pääministeri onnitteli kuningasperhettä ja kuvasi prinsessan syntymää merkittäväksi tapahtumaksi Ruotsin kansalle.

b) Alla on mallivastaus tehtävään ”Kirjoita kuvitteellinen uutinen jostakin *Banaanitalon* tapahtumasta”. Mallivastauksessa käsitellään Laurin itsemurhaa.

Mies kuoli pudottuaan kerrostalosta Sundbybergissä

Tukholma, 30. kesäkuuta 1977

Nuori suomalaismies kuoli eilen Sundbybergissä pudottuaan kerrostalon kymmenennestä kerroksesta. Ensihoito saapui viipymättä paikalle, mutta mitään ei voitu enää tehdä.

Onnettomuus tapahtui Banaanitaloksi kutsutussa talossa, jossa asuu useita Maraboun tehtaan työntekijöitä. Alustavien tietojen mukaan vainaja on suomalaistaustainen mies, joka on työskennellyt Maraboun tehtaassa.

Poliisin mukaan tapahtuneeseen ei todennäköisesti liity rikosta, mutta tapahtumien kulkua selvitetään edelleen. Paikalla oli useita silminnäkijöitä.

Maraboun tehtaan johtaja pahoittelee tapahtunutta ja ottaa osaa omaisten suruun.

RUOTSINSUOMALAISIA SANOJA

RUOTSINSUOMI	SUOMI	SVENSKA
valssisali	valssaamo	valsverk
eersettari	sijainen	ersättare
pendeltoogi	paikallisjuna	pendeltåg
falukorvi	lenkkimakkara	falukorv
insatsiasunto	asumisoikeusasunto	insatslägenhet
meklari	kiinteistönvälittäjä	mäklare
blipata	maksaa lähimaksulla	blippa
swishata	maksaa puhelinsovelluksella (Ruotsissa sovelluksen nimi on *Swish*)	swisha
myyssata	oleskella kiireettömästi ja kotoisasti, ”kotoilla”	mysa
nukkuma-aamu	aamu, jolloin saa nukkua pitkään	sovmorgon
fiksata	korjata, järjestää	fixa
fiikata	kahvitella, syödä välipalaa	fika
rullarappuset	liukuportaat	rulltrappa
puristuspäivä	pyhäpäivän ja viikonlopun väliin jäävä päivä	klämdag
rasti	välitunti	rast
mjukikset	collegehousut	mjukisbyxor

TYÖTODISTUS

SVENSKA	ENGLISH	SUOMI
den anställdes personuppgifter	personal data of the employee	työntekijän henkilötiedot
personnummer	personal identification number	henkilötunnus
arbetsgivare	employer	työnantaja
uppgifter om anställning	information on employment	tietoja työsuhteesta
befattning	position	asema
anställningstid	duration of employment	työsuhteen kesto
sysselsättningsgrad	employment rate	työaikaprosentti
inkomst	salary	palkka
huvudsakliga arbetsuppgifter	main duties	pääasialliset työtehtävät
omdöme	assessment	arvio
orsaken till att arbetet upphört	reason for termination of employment	työsuhteen päättymisen syy
säsongsanställning	seasonal employment	kausityö
tidsbegränsad anställning	fixed-term employment	määräaikainen työsuhde
egen uppsägning	own resignation	oma irtisanoutuminen
underskrift	signature	allekirjoitus

ARKKITEHTUURIA

Esimerkiksi seuraavat rakennukset ovat myös saaneet nimensä ulkonäkönsä perusteella:

Ruotsissa

- Globen, areena Tukholmassa
- Kuggen, yliopistorakennus Göteborgissa
- Läppstiftet, pilvenpiirtäjä Göteborgissa
- Turning Torso, pilvenpiirtäjä Malmössä

Suomessa

- Käärmetalo, asuinrakennus Helsingissä
- Makkaratalo, liikerakennus Helsingissä
- Metso, kaupunginkirjasto Tampereella

Maailmalla

- Bird's Nest, olympiastadion Pekingissä
- Dancing House, ravintola- ja toimistorakennus Prahassa
- Elephant Building, asuin- ja toimistorakennus Bangkokissa
- Flatiron Building, pilvenpiirtäjä New Yorkissa